ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАЩАГІКХЕТА!

ЕРА
14
октябрь
1965 шу
№ 123 (4136).

Мах 2 кеп.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІайн обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

БОКЪОНЦА НАКЪА ГІО КПСС XXIII СЪЕЗДА

Дукха ха йоаццаш хиннача КПСС ЦК сентябрьски Пленумо соцам баьб 1966 шера март бетта 29 дийнахьа парте XXIII съезд гулъе аьнна. Съездо ювцаргья КПСС Центральни Комитета отчетни доклад, КПСС Центральни ревизионни комиссе отчетни доклад, 1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегІабара пхе шера плана хьакъехьара Директиваш чІоагІдергда, парте центральни органаш хоржаргья.

Коммунисташа а берригача советски наха а ІалаЬмате чІоагІа раьза хинна тІайийцаб парте аргІанара съезд гульярах бола хоам. Из кхетадеш а да, хІана аьлча ленински парте съезд массаза а хиннай вай Даьхен вахаре чІоаггІа лоархІам болаш. КПСС хІара съездо керда этап хьаелл мехка экономикеи культуреи дегІайоагІача, коммунизм хьалъяра халкъо лоаттабеча къовсаме.

Диъ шу совгІа ха яьнна КПСС XXII съезд хилча денз. Цу шерашка доккхий балхаш даьд вай халкъои партеи экономика дегІайоалаеш культура лакхъеш, советски общества морально - политически цхьоагІо чІоагІъеш. Цу шерашка чІоаггІа яьржаяр вай мехка ворхІ шера план ханал хьалха кхоачашъяра тІехьара социалистически яхь, коммунизма материально-технически база хьаеча доккхий толамаш даьхад советски халкъо.

Тешшаме ала йиш йолаш да семилетка шерашка промышленни производства боарам дикка лакхбенна хилар а цун структура тоалар а. Арахецача продукце дукхалга диллача дунен тІа шоллагІа моттиг лоац вай мехко, хІаьта продукце цхьадолча лоархІамерча тайпашка диллача — хьалхара моттиг. Вай хьаьй низ бола индустри, чІоаггІа дегІабена юрта боахам. Парте XXII съездо тІаийцача КПСС Программага хьежжа доккхий гІулакхаш даьд бахача наьха вахара хьал тоадара. Царех керттердараш да балха ди лоацдар, алапеш тІатохар, цхьабола нах налогех геттара мукъабалийтар, цхьабарашта лохъяр, колхозхошта пенсеш доладар. Дукха хьадаьд наха чубаха цІенош, тоалуш йоагІа торговли, дикагІа латт хІанз бахача наха эша культурно-бытови гІулакхаш делга.

Доккхий толамаш даьхад тІеххьарча шерашка Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша а. Коммунистически парте ленински къаман политика нийса чакхъяхар бахьан долаш Советски Союзерча дерригача халкъий вошала тІехьарча новкъосталца чІоаггІа дегІаена индустриальни республика а хинна дІаэттай Нохч-ГІалгІайче. Республика промышленноста керттера дакъа — мехкдаьтта доаккхилга кхозза дегІаденад семилетка шерашка, хІаьта газ ворхІазза дукхагІа йоаккх хІанз. Мехкдаьтта доаккхилга дегІадаро торо хилийтай мехкдаьтта чакхдаккха, къаьстта химически промышленность дегІайоалае, тІеххьарча шерашка юкъера лаьрхІача хІара шера 19 процент лакхъеннай цун продукци. Сихха дегІайоагІа машиностроени, кхыдола доакъош. Дикка лакхъеннай цу шерашка керттера промышленни фондаш. Шерагара шерага тоалуш боагІа юрта боахам, лакхлу культура.

Даьха толамаш доккхий да вай. Цхьабакъда, даьчох кхоачамбаь Іоховшаш Іаьдал дац советски наьха. Марксистско-ленински теореца хьалхле а лелаеш, ленински новкъа коммунизмага буг Коммунистически парте мохк. Цо кІоаргга тохк хІара событи, толамий а гІалатий а терко ю, хано, мохк дегІабара кердача этапо, экономически законаша дІадехарашка хьежжа тоайийя эргайоах коммунизм хьалъяра кулгалдара формаши методаши. КПСС ЦК октябрьски Пленум хинначул тІехьагІа алхха цхьа шу мара даьннадац, амма цу лоаццача хана партийни вахара ленински нормаш, мехка кулгалдара ленински принципаш чІоагІъяраи дІахо дегІайоалаяраи даьраш дукха да. Юхаметтаоттаьяй партийни органаш хьаяра ленински организационни принципаш. Политически уйла а къахьегама хьинар а чІоаггІа айденна ба коммунисташ, болхлой, колхозхой, интеллигенци.

Парте а советски халкъа а вахаре къаьстта моттиг дІалоац укх шера март беттеи сентябрь беттеи хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеша. Мартовски Пленумо тІаийцар Іилмангеи экономически законашкеи диллача нийса а хоадамболлаш а йола юртбоахам дегІабоалабара программа. Из программа кхоачашъе доладалар бахьан долаш укх шерре а доккхий хувцамаш хиннад юрта, колхозийни совхозийни экономика дегІайоалаеча. Планироване кердача принципийни экономически рычагий лоархІам лакхбареи ларда тІа промышленноста доал делга эргадоаккхаш йола программа чІоагІъяьй КПСС ЦК сентябрьски Пленумо. Цу Пленумо де лерхІар да социалистически производство дегІаахара экономически законех дика пайда эцар, шоай къахьегамах хьаулар дукхагІа а дикагІа а ме хул наха дикагІа хетаргдола гІулакх вІаштІехьдаккхар, боахама кулгалдечара экономически рычагий лоархІам лакхбар.

Сентябрьски Пленума решенеш вахаро ше хьалха яьха я. Из дика кхетаду советски наха. Цул совгІа, царна бІаргагу мехка доал деш парте бу ІалаЬмате боккха организаторски болх, хІаьта из дег тІара хьал а лоац. Цудухьа берригача наха хьаштдола, цар чІоагІа къоабалду гІулакх а хинна дІаэттай Центральни Комитета Пленума решенеш. Ши кІира а даьнадац КПСС аргІанара XXIII съезд хьаелларах бола хоам газеташ тІа арабаьнна хІаьта а массайолча моттигашкара ух цу событе сийна яхье баьннача городий а юртий а къахьегамхоша доахача толамех дола хоамаш. Цу тайпара хоамаш ух вай республика еррига районашкара. Дика толамаш даьхад, масала республика комсаши соми лелабераша. Тахан оаха хоам беча тайпара, цар ханал хьалха кхоачашъяьй паччахьалкхенга комсаши соми бохкара план. Дукхача предприятей, колхозийи совхозийи коллективаш съездал хьалхарча вахте эттай. Партийни организацей декхар да из патриотически болам хьаллацари бокъонца вІаштІехьбаккхари, парте решеней лоархІам наха дІабовзийтар, советски экономика лакхъяра лоаттабеча къовсаме ший моттиг хьалаца хІара предприяте, колхоза, совхоза коллективана новкъостал дар.

Барт тайна йолаш, нахацара бувзамаш чІоагІдаь йода вай парти ший XXIII съезда накъа. Марксизма-ленинизма ларда тІа оттаяь а наха чІоагІа хьалоацаш а я цун коммунизм хьалъяра программа. Из чакхйоаккхача керда толамаш дахара тІаберзабаь хила беза съезда накъа долхача хана партийни организацей беррига болх.

Ди тІехьа чІоагІлуба КПСС XXIII съезда сийленца накъабахара социалистически яхь йоаржаяьча вай республика къахьегамхой низ, айлулда цар хьинар!

Толамца чакхдаха кхашкара балхаш

КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеша дегаш гІоз в даьхе ер юртбоахама шу толамца чакхдаккхара хьинаре къахьегаш ба республика колхозхой, совхозий болхлой, специалисташ.

Дика віаштІехьдаьха дІахьу укх шера кхашкара балхаш.

ИттлагІа октябрь хьатІакхоачаш еррига гидуарташ чуийца яьннай, хІаьта хьажкІаш диъ даькъах кхо дакъа чуийцай.

Цхьабакъда, де дезараш кхы а дукха да. Наьсарен, Сунженски, Шаьла районий кхашкара дукхагІйола хьажкІаш чуэцанза я хІанз а. Цул совгІа цу районашка хьажкІаш чуэцара темпаш ІалаЬмате лоха а я.

ТІеххьарча пхе дийнахьа 5879 тонн ялат дІакхачийтад боахамаша приемни пункташка. Наьсарен района боахамаша пхе дийнахьа 1724 тонн дІаеннай, Сунженски районо — 924 тонн, Ачхой-Мартана районо — 803 тонн, Шаьла районо—606 тонн.

Шекара свекла кхеераше а сихдаьд балхаш.

ВорхІ эзар гектара тІара мерза овлаш хьадаьхад, из хул еррига чуэца езачох 58 процент.

Кхыбарел дикагІа болх бу Гудермеса районерча шекара свекла кхеераша, цар хІанзле хьувкъам 79 процент чуийцаб, Ачхой-Мартана боахамаша — 69 процент.

Во леп шекара свекла чуэцара гІулакх Ачхой - Мартана, Шаьла, Наьсарен районашка.

Гурахьа дув ялаташ 106 эзар гектара тІа дІадийнад. Из хул дІаде дезачох 65 процент.

Грозненскии Ачхой - Мартанеи районашка хІанзле 80 процент дІадийнад гурахьа дув ялаташ, хІаьта Сунженски района колхозаша 54 процент мара дийнадац, Наьсарен района боахамаша — 41 процент.

Зябь 75 эзар гектар аьхай, аха езачох 44 процент я из. ХьатІадоагІача шера хургболча хьувкъама лард йоллара деча балхашта цІенхаштта тІехьадус Ачхой-Мартана, Шелковской, Наьсарен районий боахамаш.

ХІара колхозеи совхозеи ханнахьа кхашкара балхаш чакхдехар, Сийлахь-боккхача Октябра, дерригача халкъий цІейна дахка доаггІача тайпара накъа дахар — из республика лаьтта леладерий сийлахь декхар да!

ИТТЛАГІА ОКТЯБРЬ ХЬАТІАКХОАЧАШ ЧУИЙЦА ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАШ, ДІАДИЙНА ГУРАХЬА ДУВ ЯЛАТАШ, АЬХА ЗЯБЬ.

(планах проценташ).

	ХьажкІаш	Шекара свекла	Ялатийна лаьрхІа дІадийна гурахьа дув ялат	Аьха зябь
Ачхой-Мартана	93	51	85	27
Ведана	51	—	36	17
Грозненски	78	39	82	49
Гудермесски	92	73	64	65
МалгІабика	64	55	63	40
Надтеречни	92	—	60	42
Наьсарен	55	40	41	17
Наурски	90	—	79	48
Ножай-Юрта	44	58	61	19
Советски	20	—	46	—
Сунженски	60	—	54	58
Урус-Мартана	92	69	63	55
Шаьла	75	58	64	45
Шелковской	91	—	52	34
«Грозвино» объединена совхозаш	91	—	74	39
Консервни промышленноста объединене совхозаш	83	—	53	38
Скотооткорма треста боахамаш	88	—	63	32
Юрта боахама республ. опытни станци	83	63	42	67
Ерригача республике гІолла	76	58	65	44

План кхоачашъяьй

Юрта боахама производства лоархІамерча отраслей — комсаши сомаши кхеделга дегІадоаладара дика толамаш даьхад укх шера республика юрта боахама къахьегамхоша. Паччахьалкхенга комсаш йохкара шера план иттлагІа октябрь хьатІакхоачаш 107 процент кхоачашъяьй, хІаьта сомаш — 150 процент.

Винзаводашкеи мах беча организацешкеи хІанзле 53,6 эзар тонн комсаш дІакхачийтай колхозашеи совхозашеи. Из хул 1964 шера дІаенначул кхозза дукхагІа.

Укх шера къаьстта дика къахьийгад Шелковскойи Наурскийи районий комсаш кхееча боахамаша. Цар дикка тІехкхоачашъяьй паччахьалкхенна комсаш дІаялара планаш.

Шера план тІехкхоачашъяьй Наурскии Шелковскойи районий комсаш кхееча боахамаша.

Семилетка тІеххьара шу беркате хиннад сомаш лелабераша а. Паччахьалкхенна 15 эзар тонн сом дІабеннаб вай боахамаша. Из хул дахача шера цу денна дІабенначунца нийсдича 1,3-эза дукхагІа.

Бахчай культураш йохкара шера план 104 процент кхоачашъяьй.

Комсаш, сомаш, бахчай культураш лелаяро доккхий пайдаш даьд укх шера дукхача колхозаштеи совхозаштеи. Цудухьа хьатІадоагІача шера а уж дика хьувкъаяра хІанзе а лерттІа кийчо е еза.

Юрта боахама ер шу толамца чакхдаккхараи юрта боахама тайп-тайпарара продукташ дІаялара паччахьалкхен заказаш кхоачашдараи хьинаре къахьегаш ба КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеша дегаш гІоздаьха бола республика юрта боахама къахьегамхой.

Дика хоамаш

ИНИЦИАТОРАШ БОЛЧА

ВорхІ шера план ханал хьалха кхоачаш а яь тІадоагІача шера чотах болх беш я Грозненски крекинг-завода коллектив. Ди тІехьа дукхагІа хул итт бетта план кхоачашъяьча установкай коллективаш.

Хьинаре къахьегаш я коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаю Литвинов Василий Алексеевича кулгалду № 13-14 йолча установка коллектив. Цу барт тайнача коллективо итт бетта план 30-ча сентябре кхоачашъяьй, хІанзлехьа арахийца продукци эзараш тоннаш я.

Сийлахь-боккхача Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа бахара эггара хьалха инициатива дІайолаяьча цу коллективо лерхІ 11 бетта план укх бетта кхоачашъе.

Российски Федераце 30 миллиарда фонда юкъе дукхагІа ахча дахьара хьинаре дакъа лоац установка технологаша. Духхьал арахецача продукцега дІабода мах лохбарах цар паччахьалкхенна кходаь ахча 131 эзар сом да.

КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеша дегаш гІоздаьха установка технологаш шоай смении нормаш тІеххкхоачашъеш хьабоагІа. Установка технологашта юкъе хьинаре къахьегаш ва воккхагІвола оператор Г. Сурцев, операторащ И. Кривченко, П. Старчило, оператора гІонча А. Воробьев, кхыбараш.

М. САМИЕВ.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА БУВЛАШ

Сийлахь - боккхача Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа бахара Грозненски крекингисташа дІадоладаь дика гІулакх хьал а лаьца хьинаре къахьегаш ба Грозненски депора локомотиваш лелаераш. Денгара денга совдувл цар цІей сийна доаха къахьегама совгІаташ.

3200 тонн мухь болаш йола поезд ийца Грознера, станце Беслан вахар машинист Лепешков Георгий, машиниста гІонча Шелимаев Владимир. 25 минут графикал тІехьайисаяр из поезд. Локомотивни бригадои поездай диспетчереи лаьрхІар из поезд ший графиках дІакхачийта. Яхье баьннача цар вІаштІехьдаьлар Долаково яхача станце графикал хьалха дІакхачийта из поезд.

Беза мухь болаш дІайода поезд ханал хьалха дІакхачийтара Грозненски машиннаькъа отделене кулгалхоша баркал аьлар нн. Лепешковна, Шелимаевна.

Пленума решенеша дог гІоздаькка кхы а дикагІа къахьегаш ба укх деношка машиннаькъахой.

Г. ФЕДОРОВ.

Новаторий толамаш

Атта бац аьшкабетона заводерча деревообделочникий болх. Механизаци а дукха яц укхаза, дукхагІа бола болх кулгашца беш ба.

Каст - каста хьовзам хулар деревообделочни цехерча болхлошта бревнотаск еха а ехе. Къаьнача конструкцех, дахчах яьяр из.

Эггара тІехьа уйла е баьлар цехера мастераш бревнотаска конструкци хувцара. Цеха начальник волча Дубов Никита Савельевича дагадехар бревнотаска дахчин оатхалаш аьшкачарца хувца. Из дІадийцар цо ший цехерча сварщикага Баркинхоев Мусайгеи бригадир волча Ткачев Александрагеи. Уж шиъ цехе массанена а вовз кулга говзал лакха хиларах. Ше де лаьрхІа хувцамаш Дубова чертеж а хьокхош дІадийцача, шаккхе цецваьлар иззамо атта хІама хьалхха цхьаннена а дага ца дохарих.

Цеха профорг волча Баркинхоев Мусас гулйир собрани. Цига дийцар бревнотаск тоаеш деш дола балхаш ханал хьалха чакхдахарах лаьца. Цеха коллективо тІайийцар шоашта Октябра 48 шу дузача денна сийна дерригa балхаш лакха дикал а долаш пхийтта ди ханал хьалха чакхдаха, хІаьта хьинар ца кходеш къа а хьийга шоаш аьннача хана болх биькхар.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа): Н. С. Дубов, М. Э. Баркинхоев, А. Н. Ткачев болх беш боахк.

М. Пашкова сурти тексти.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ БОЛХЛОЕХ РСФСР ШКОЛА ЗАСЛУЖЕННИ ХЬЕХАРХО ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ТИЛЛАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Халкъа образоване даькъе сийлахьара гІулакхаш дарах

РСФСР школа заслуженни хьехархо

яха сийлен цІи тиллийла:

1. **Васюкова** Клавдия Георгиевнах — Сунженски района Орджоникидзевски производственни дешар а Іомадеш йолча юкъарча образоване къахьегама политехнически юкъерча школа хьехархочох.
2. **Езиева** Элима Якубовнах — Шаьла района Шалински № 3 йолча бархІ шера дешара школа директорах.
3. **Зеленская** Нина Яковлевнах — город Грозерча № 3 йолча производственни дешар а Іомадеш йолча юкъарча образоване къахьегама политехнически юкъерча школа директорах.
4. **Приставко** Галина Ивановнах — город Грозерча № 20 йолча производственни дешар а Іомадеш йолча юкъарча образоване къахьегама политехнически юкъерча школа хьехархочох.
5. **Саркисова** Розалия Ивановнах — город Грозерча № 10 йолча юкъарча образоване сайрийнарча (смении) юкъерча школа директорах.
6. **Шабельская** Елизавета Петровнах — № 1 йолча Нохч-ГІалгІай педагогически училища директора дешара балха йолча заместителах.
7. **Яндиева** Елизавета Измаиловнах—город МалгІабикерча № 3 йолча производственни дешар а Іомадеш йолча юкъарча образоване къахьегама политехнически юкъерча школа хьехархочох.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ИГНАТОВ.
Секретара меттел РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума член В. ДЕМЧЕНКО.

Москва, 1965 шера 11 октябрь.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ГІИШЛОШЪЕЧА ОРГАНИЗАЦЕЙ БОЛХЛОЕХ РСФСР ЗАСЛУЖЕННИ ГІИШЛОШЪЕР ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ТИЛЛАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

ГІишлошъяра даькъе сийлахьара гІулакхаш дарах

РСФСР заслуженни гІишлошъер яха

сийлен цІи тиллийла:

1. **Власова** Антонина Ивановнах — «Грозхимнефтестрой» треста бетонщикий бригадирах.
2. **Ефанова** Екатерина Александровнах — «Чечингсельстрой» треста штукатурах-малярах.
3. **Манапова** Гоян Фасуловнах — «Грозпромстрой» треста малярий бригадирах.
4. **Маркитантова** Матрена Алексеевнах — «Грознефтехимремонтстрой» треста штукатурах-малярах.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ИГНАТОВ.
Секретара меттел РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума член В. ДЕМЧЕНКО.

Москва, 1965 шера 11 октябрь.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ДАРБАЙ-ПРОФИЛАКТИЧЕСКИ УЧРЕЖДЕНЕЙ МЕДИЦИНСКИ БОЛХЛОЕХ РСФСР ЗАСЛУЖЕННИ ЛОР ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ТИЛЛАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Халкъа унахцІено лораяра даькъе сийлахьара гІулакхаш дарах

РСФСР ЗАСЛУЖЕННИ ЛОР ЯХА

сийлен цІи тиллийла:

1. **Ашихманова** Евгения Арсентьевнах — Сунженски центральни районни больница отделене заведующех.
2. **Васюк** Лариса Наумовнах — республикански санитарно-эпидемиологически станце керттерча лора заместителах.
3. **Висаригова** Татьяна Магомедовнах — Урус-Мартана районни больница лорах.
4. **Ермолаева** Нина Михайловнах — город Грозерча № 2 йолча поликлиника керттерча лорах.
5. **Павленко** Фаина Даниловнах — Гудермесски городской поликлиника керттерча лорах.
6. **Родина** Клавдия Моисеевнах — город Грозерча № 1 йолча поликлиника керттерча лорах.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ИГНАТОВ.
Секретара меттел РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума член В. ДЕМЧЕНКО.

Москва, 1965 шера 11 октябрь.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЮРТА БОАХАМА СПЕЦИАЛИСТЕХ РСФСР СИЙЛЕН ЦІЕРАШ ТАХКАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Юрта боахама даькъе сийлахьара гІулакхаш дарах сийлен цІераш тохкийла:

РСФСР ЗАСЛУЖЕННИ АГРОНОМ ЯХА ЦІИ

1. **Изварина** Евдокия Акимовнах—Грозненски районни юрта боахама производственни управлене керттерча агрономах.
2. **Ляпунова** Зинаида Яковлевнах—Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза керттерча агрономах.
3. **Матюшина** Анна Андреевнах—Урус-Мартана районни юрта боахама производственни управлене керттера агроном хинначох.
4. **Пензурова** Анна Ивановнах Наурски района «Наурский» комсий совхоза керттерча агрономах.

РСФСР ЗАСЛУЖЕННИ ЗООТЕХНИК ЯХА ЦІИ

1. **Белаш** Полина Семеновнах — зоотехниках, Грозненски инкубаторно-коа тІарча оалхазарий станце директорах.
2. **Забурунова** Мария Георгиевнах — зоотехниках, Сунженски района «Победа» яхача колхоза коа тІарча оалхазарий ферма заведующех.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ИГНАТОВ.
Секретара меттел РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума член В. ДЕМЧЕНКО.

Москва, 1965 шера 11 октябрь.

ПРЕЗИДЕНТАГА СУКАРНОГА ЯХЬИЙТА ПОСЛАНИ

КПСС ЦК Хьалхарча секретара Л. И. Брежнева, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела А. И. Микояна, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина 10 октябре Индонезе президентага Сукарнога яхьийтай ер чулоацам бола послани:

«Веза господин президент,

тхо а тха коллегаш а гІаддахад хьо лазарах толашагІа а хинна, хьай лакха декхараш кхоачашдеш волга хайна. Индонезийски революце кхоачашде лерхІа бокнъала а тоам бола гІулакхаш чакхдахара юкъе, империализмана, колониализмана, неоколониализмана духьаларча къовсама юкъе, машари кхерамзлеи лораяра юкъе хьа а дерригача доттагІал долча Индонезе халкъа а доккхий толамаш хилар тхоашта даггахьара ловш хилар дІахойт оаха.

Дика ховш да, империализмана, колониализмана, неоколониализмана духьаларча хоадамболлаш болча Индонезе къовсамо империалисташи колонизатораши мел чІоагІа дорхбу. Цудухьа империалисташеи цар агентураи дайман Индонезена духьал киловзалаш лела а даьд, лела а ду, цун кхерамзленнеи бІарччаленнеи кхерам а увттабу. МоллагІа а Индонезе хьахула халонаш, реакционни низий выступленеш, империализмана духьала эггара хьинарегІа къувсача низашта хІама тоха гІертилга, Индонези мелье йиш йола долла а хІама—из империализманеи реакценеи накъадар да.

Теркам тІа а бодаш, радиога гІолла хайнад тхона, сатем болаш а хила, къам декъадалийтеи мехка политически кегар хьоабеи йиш йолаш дола харцахьа лелилга а ма хилийта, аьнна, индонезийски халкъ Іа тІахехар. Тхо тешамбенна да Іа, г-н президент, даь из тІахьехар индонезийски халкъо кІоаргга кхетадергхиларах а цо мехка чухьа сатеми Индонезе дерригача прогрессивни политически низаша цхьана гІулакхаш леладелгеи чехкагІа юхаметтаоттадара гІо дергхиларах а. Империализмана, колониализмана, неоколониализмана духьаларча къовсама вай юкъарча гІулакха хьаштдолаш да из».

КУБИНСКИ ДЕЛЕГАЦИ МОСКВЕ КХАЬЧАЙ

МОСКВА, 11 октябрь. (ТАСС). Тахан Москве кхаьчай Куба Коммунистически парте Центральни Комитета Политбюро член, Центральни Комитета секретарь, премьер-министра заместитель, Революционни герзашца кийчдаьча низий Министр вола майор Рауль Кастро Рус керте а волаш йола кубински делегаци. Столице бахкалехьа массехк ди Одессе даьккхад кубински хьаьшаша.

Киевски вокзале делегацена накъабахар КПСС ЦК Президиума член, КПСС ЦК секретарь В. Н. Подгорный, КПСС ЦК секретарь Ю. В. Андропов, СССР оборона министр Советски Союза маршал Р. Я. Малиновский, кхыбараш.

ВІашагІкхеташ Московски гарнизона сийлен ха а оттадир, Кубаи Советски Союзеи паччахьалкхений гимнаш а лекхар.

ЗАВОДА КОМСОМОЛЬЦАШ

Тха, Грозненски ремонтно-механически завода комсомольцаши кагирхойи производства хьалха латтача участкашка болх беш ба. Шоашта тIадехка гIулакхаш коммунистически хьисапе кхоачашду цар.

Механо - сборочни цеха комсомольцашеи кагирхошеи хьинаре дакъа лоац керда техника караерзаеча, дикагIйола изделеш арахецача. Къаьстта хьинаре дакъа лаьцар цар IАУ-700 яхача пласташта лаьрхIача кердача цементировочни кортилгий конструкцена тохкам беча.

Дукха ха йоацаш Грозненски хьисапе бурови клапанаш караерзаеш хилар комсомольцаш. Цар чIоагIал шозза-кхозза лакхагIа я хьалхагIа арахецаш хиннача клапанел. Инженера нов. Зайцева конструкцех керда поршнеш ара а хийца караерзаяьй. Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтар 125 эзар сом ахча кходе.

ТIехдика къахьегаш, шоай балха план тIехкхоачашъеш хьабоагIа кьона производственникаш, комсомольцаш нн. Алибаев Рафаил, Солдатов Геннадий, Давлетов Эдуард, Мирошниченко Анатолий, иштта дуккха кхыбараш а. Юкъера лаьрхIача заводе болх беш болча кьонача производственникаша план 126 процент кхоачашъю.

КПСС ЦК сентябрьски Пленумо соцам баьб предприятей бокъонаш шеръе дукхагIа ший лоIам тIа хилийта, болхлой материальни а моральни а стимулировани лакхъе. Заводской комсомольски организаце дика кхетадаьд мел боккха бехктокхам шоашта тIабуж. Цар лаьрхIад производства чурча торонех пайда а эцаш арахецача продукце массадолча тайпай рентабельность лакха хилийтара къахьега.

ХIанз комсомола комитет тохкаш я кьонача производственникаша болх беча моттиге мел тороназ я. Цу гIулакха къаьна балха методаш вIалла мегаргйолаш яц. Цудухьа хьалха санна протоколаш ца увттадеш кIоаргга уйла а яь зехкараш тIанийцад. Оаха лаьрхIад хIара болхлочун балха денга хьажа. Из лаьрхIачул тIехьагIа тхона гучададаргда хIара станочнико мел ха йоаю болх хьа ца беш — из я инструменти материали хьаэцаш, е из йоацаш, мастеро ший ханнахьа болх кийчбаь ца хилар бахьан долаш йовш йола ха.

Ишта болх баьчул тIехьагIа комитета комсомола гучададаргда балха ха миштa йоаю. Цо торо хулийтаргья хIара кьонача производственника къахьегама овсарле лакхъе.

Укх тIеххьарча шерашка 17 — 18 шу даьнна дукха кагийнах баьхкаб заводе болх бе. Царех дукхагIбараш говзал йоацаш ба. ХIанз уж болх беш ба станочникий ученикаш болаш. Заводе хьавоагIача кьонача сага говзал Iомаяра метод дика яле а шийх кхоачамбоацар долаш я. Къаьстта из гуш да кадраштa теоретически кийчо мела еш хиларах. Комсомола комитето дийхад завода кулгалхошкара керттера технически дисциплинаш Iомаергйолаш кьонача болхлошта лаьрхIа курсаш вIашагIйохка аьнна. Цу гIулакха чIоагIа раьза хилар завода кулгалхой. Цу курсашка общественни хьисапе хьехаргда кьонача технологаша, конструктораша.

Дуккхача кьонача болхлоша творчески лелабу шоай болх, хьинаре дакъа лоац рационализаторски боламе. ЦIи хезача завода рационализатораштa уллув хьалтехай керда тайпан цIераш. Уж ба кьона рационализатораш комсомольцаш Валеулов Борис, Орехов Михаил, Солнышкин Анатолий, иштта кхыбараш. Духхьал 1965-ча шера завода кьонача рационализатораша 45 предложенеш елар. Уж ерригаш а балха юкъейоалаяьй, хIьата шера цох хьахинна экономически эффект 4 эзар сом ба.

Дика кхеташ ба тха завода кагирхой кIоаргга кхетам ца хилча керда техника караерзае йиш йоацилгах. Цудухьа болх а беш лакхерча дешара заведенешка дешаш ва 31 саг, 24 саг ва юкъера технически дешар дешаш. Дукха кагирхой ба заводе техникумашка, сайрийнарча болхлой-кагирхой школе дешаш.

ЧIоагIа лоархIаш я заводе «Комсомольски прожектора» штаб. Боккъонца вола моастагIа а хинна дIаэттай из къаракъ меларий, балдах къехкарий. Дукха рейдаш яьй «Комсомольски прожекторо» арахецача продукце дикал миштай, кхерамзлен техника малагIча хьале я хьожаш.

ХIанз оаха вIашагIъеллай фотолаборатори, кийчлуш да сатирически фото-молнеш арахеца. Прожектористаша хьалха арахецаш хиннача материалел дукхагIа пайда баргба царех.

П. ГРОМОВ.

Грозненски ремонтно - механически завода комсомола комитета секретарь.

Кердачунна—берригa теркам

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 48 шу дузача денна сийленца накъа яхара хьинар кхо ца деш къахьегаш я Грозненски швейно-трикотажни объединене чуйоагIача хIамаш тегача фабрикай коллективаш. Къахьегама толамаш дика да цар. ВорхI шера план объединене коллективо 21-ча сентябре кхоачашъяьй. Ер шу дизалехьа ворхI шера планах лаьрхIачул совгIа ийс бIаь эзар сома продукци арахецаргья объединене болхлоша, — йоах объединене керттерча экономиста Цыганков Иван Петровича.

Даьха толамаш дика хиларал совгIа объединене фабрикаша арахецача продукцеех ялх дунен дикагIйолча стандарташка кхьачай. Укх деношка город Ростоверча ярмарке йохкаш я объединене фабрикаша арахийца тайп-тайпара продукци. Ийдархоша барзкъаш дика дIа а эцаш лакха оценка енна хиларах хоам хиннаб. ДIахо а продукце дикал лакхъяра керда наькъаш техкаргда оаха,— йоах Иван Петровича.

Промышленноста кулгаллар тоадара хьакъехьарча КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеша чIоагIа дегаш гIоадаьхад хIамаш тегарий. Къаьстта доккхий хувцамаш хургда тха объединене, аьлар нов. Цыганкова. Хьалха дIаяхача хана объединене коллективага заказ деш хиннад торгови организацеша шоашта бетта, квартала е шера эша барзкъаш арахецара. Цхьабакъда, цар дIадехараш кхоачашде вIаштIехьдоалаш хиннадац тегача хIамашта эша тайп-тайпара кIадаш ца хилар бахьан долаш. Цудухьа дукха моттигаш нийслуш хиннай дIаболабаь болх соца а баь кхы хIамаш тега болабала безаш. Цу гIулакхо дукха балха ха йоайора. ХIанзчул тIехьагIа кердача методах болх бергба объединене коллективо. Наьха хьаштaшка хьежжа торгови организацеша договор ергья шоашта эша продукци арахецара объединене коллективаца, хIьата тха коллективо договор дергда уж барзкъаш тегара эша кIадаш хьахецача торгови организацешца, — йоах нов. Цыганкова. Цунга хьежжа дикагIа дIагIоргба болх. СихагIа дIаэцаргья арахеца продукци.

ЧIоагIа лоархIаме кердадар юкъедоладаьд объединене балха 7-ча октябре. ХIанзалца хьа массайолча хIамаш тегача фабрикашка барзкъаш доахаш цехаш яр. Цхьайолча моттигашка дукха кIадаш доадора барзкъаш хьадоахача. ЛерттIа тIахьожам лоаттабе вIаштIехьдалацар. ХIанз объединене хIамаш тегача керттерча фабрике хьайийлай барзкъаш доаха керда цех. Цига механизированни хьисапе хьадоахаргда ерригача фабрикашта эша барзкъаш. Пул тIехьагIа упаковка а яь дахьийта дезача фабрике дIадохьийтаргда хьадаьха барзкъаш. Керда цех болх бе йолаяларо фабрикий барзкъаш доахача цехашка хинна мастераш, контролераш 30-ех саг кхыча балха ваха йиш йолаш мукъаваьннав. Барзкъаш доахача кIада дуккха кIезигагIа дов. ДикагIа вIаштIехьдоал хьадоахача барзкъашта тIахьожам лоаттабе. Из керда цех хьаелларо шера паччахьалкхенна бу пайда бIаь эзар сом да.

Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа яхара яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг лелаеш хьайоагIа керттерча фабрика коллектив. Сентябрь бетта юкъ екъалуча деношка ворхI шера план кхоачашъяьй цо. ХIанзлехьа итт бетта план а кхоачашъяьй. Къаьстта дика къахьегаш ба нн. Ромашкина Мария, Сальникова Зина, Решетова Клавдия, Далаева Тамара, кхыбараш. Царех хIаране сменни нормаш 115—125 процент кхоачашъю.

Б. КОСТОЕВ.

Сурта тIа: кердача цехе механизированни хьисапе хьадаьхача барзкъашка хьожаш ба фабрика начальник Жабко Нинаи мастер Плетюкова Аннеи.

И. ПЛИЕВА сурт.

КIАЬД ЦА ЛУШ

ДИКАЧА НАХАХ

Цу дийнахьа Железнякова Дарья Михайловнай цIенача, хоза достам баьча цIагIа нах гулбенна, сакъердаме яр. Тамаш а яц! Барайтта шера бIарга ца вайна воша Алексей Михайлович венав из йолча. Мел хий Iодахад цун бIаргех—дуккхача шерашка лехача коравоагIаш вацар воша. ХIьата кхы сатувсилга йоацача ткъестлагIча шера... коравир.

Сов гIадъяха, хий Iоух Дарья Михайловнай хобаеннача басилгаш тIа гIолла. Дега тIа кулг а дилла ший хьаьшашка дувц цо:

— Ма дика дог долаш, йоакхо еш нах ба милице болх бераш. Са воша сох техав паспортни столе болх беш йолча Нурания Герафовна Мухтаровас. Яллалца йицлургьяц сона из. Бакъ а я Д. М. Железнякова! Дуккха къахьегаш, каьхаташ ухийташ, вай боккхача мохка саг лохаш—из ираз дола кхаъ бера Старопромысловски районни милице болхлой бахьан долаш. Иштта дола кхааш дуккха ихад советски наьха дезалашка милице органашка Н. Г. Мухтаровас къахьегача укх ялхайтта шера.

Хоза я цу эхь, ээдел долча коммунистка комсомольски а партийни а биографи.

...Ший дийтта шу даьннача хана денз къахьега йолаелар, комсомоле яхар. Цун кьонал дIаяхар общественни болх беш. Хьинар долаш, дерригa ха безам болаш йолча Нурания Герафовнайна миштa яхар а ца ховш дIаяхар кьонал. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIом болабеннача хьалхарча кхаь бетта зIемо вийра кхоачара вола кхо саг. Даьхе бахьан ший са дIаделар цIеча партизана, Цlеча Эскара подразделене командира Нурания дас, Цlеча Эскара кадрови офицер хиннача мара. ЗIамига бер кара а долаш йисар из. Цхьабакъда, къизача гIаьрахоша цун бIаргашта гуш дийра бер а. Фу хила мег цул халагIа? Цхьабакъда, шийна улув болча цхьаккха а сагага ший бала кодабинзар цо, цхьаннена а ханзар наб ца еш хийла бийсаш цо дIакхихьалга.

ТIом лаьттача шерашка наб ца еш, са ца лоIаш, — бел, ваба бе а белле гонга кхаччалца хоттийла йоаллаш, халагIа дар ше деш, ше хьокхам а телаш чIоагIлен рубежаш яра болх беш хилар Нурания Герафовна. ХIьата салоIача минуташка ший дIайхача дешаца моастагIа эшавергхилар дIахойтар агитатора. Ше меца йоллаше а наха новкъостал дора цо. Цу халача хана наха боккъонца йола коммунистка оалар цох.

ТIом йистебаьннача хьалхарча шин шера комсомола райкоме болх а баь милице паспортни отделе болх бе яхар коммунистка нов. Мухтарова.

Белгалбаьнна боацаш, ма хьаьнаяа, бехктокхаме болх ба милице паспортни филиале моллагIча болхлочун бар.

Вай советски законаш дика доваарал совгIа наьха йоакхо еш дика йовза еза паччахьалкхен фийлал. ХIьата керттердар советски сага кхел къоастаеча хана сага йоакхо еш, новкъостал деш хила веза. Иштта бола болхлой дукха ба милице болхлошта юкъе. Царех я пенсионерка нов. Железняковас аьннача тайпара кIаьд ца луш, наьха йоакхо еш йола коммунистка Нурания Герафовна Мухтарова.

Ф. КОРОТКОВ,

тха штате воаца корреспондент.

КОМСАШ КХЕЕРАШ IОМАЛУШ БА

«Грозвино» объединене системана чу ца йоагIача комсаш кхееча совхозий кулгалхой семинар хилар шин дийнахьа Новогорски комсаш кхееча совхозе.

ДIайийнача шерре а комсаш чуйицача кьонача боахама хьалхара опыт хьаэца баьхкабар комсаш кхееча совхозий директораш, боккхагIа бола агрономаш, инженераш-механизатораш. Ерригсоюзни комсаш кхеерен чхьагIар даккхарен гIулакхий Iилма-тохкама институтеи, республикански опытни станцеи, республика юрта боахама министерствай производственни управленеи специалисташа дакъа а лоацаш дIайихьар из семинар.

Керда дIаюв комсаш мишта е еза яхача дешаех лаьца массехк темаех лекцеш йийшар. Лаьтта мишта кийчде деза, дIаера технических лаьца, хIаьта иштта комсаш кхеяра гIулакхех а дийцар укхаза. Керда комсий гаьнаш дIаерах лаьца йоккха доклад йир Ерригсоюзни комсаш кхеярен чхьагIар даккхарен гIулакхий Iилма-тохкама института Новочеркасски филиала Iилма болхло йолча юрта боахама Iилма доктора Е. И. Захаровас. Цо дийцар вай районашкарча хьалех керда юв комсаш дIаера кердача методех лаьца.

Хьалха, масала, Чашкина системах йолча хьу дIаювча машинашца механизированни хьисапе дIаювра керда юв комсий гаьнаш. Иштта комсаш дIаер хIанз юкъера дIадоалаш латт. Цу хьисапе комсаш дIаювча хана мугIараштa юкъера йовкъаш нийса хилацар, дIаюв гаьнаш йоаггIача тайпара кIоарга лаьттах Iочуяхийтацар.

Комсаш хьувкъаяра, царна гIулакх деча халача балхашта механизаци яра новкъарле йора цу дерригане а, хIаьта кулгаца дукха къахьега а дезар, комсаш кхеяра дIабода мах лакх а лора.

Хий тIагIоргдолаш участкаш нийсъеш комсаш дIае езилга хьахьекхад опыто. Цу хьисапе уж дIаювш хилча мугIараштa юкъе механизацеца обработка е а комсашта дика гIулакх де а торо хулийт. Цул совгIа дIайийна комсий гаьнаш цу хьисапе дIайийча дика дIа а латт.

Комсаш дIаеле шоаш даьча кийчон балхий опыташ дIа-юха нийцар укхаза Надтеречни, Гудермесски, Грозненски, кхыча районашкарча совхозий кулгалхоша.

ДIае эшаргйола Iалаьмате дукха комсий гаьнаш хулийтилга планахи дика вIаштIехьдаьккхаи леладелга дIалийхар укхаза Нохч-ГIалгIай юртбоахама министерствагара.

Духхьал цхьан Надтеречни районе совхозашка ши эзар гектара тIа керда дIаювргья укх шера комсаш. Шоаш кийчъяь дIаюв комсаш кIезига я укхаза. Керда, комсаш кхее доладеннача боахамашта технически столовеи дукха тайп-тайпарара сорташ эш.

Цунца цхьана плантацешка болх бу техника, комсаш дIаювча а царна гIулакх деча а эша механизмаш кхоачамхиллал ца хилар холуш да совхозашка.

Совхозашка комсаш кхеераштa дика пайда баьлар семинаре вIашагIкхетарах. Из маьхе хилар фуд аьлча, укхаза теоретически дийца ца Iеш, плантацешка практически дайзар царна кердадар. Совхозий кулгалхошта дIахьекхар комсашта миштa гIулакх де деза, комсаш дIаювчеи гIулакх дечеи механизмаш миштa лелае еза.

П. КОВАЛЬНОГОВ.

Хьинар дола тракторист

Кхо шу да Дударов Махьмада «Октябра 40 шу» яхача совхоза № 4 йолча тракторни бригаде «Беларусь» яхача трактора тIа болх бу.

Кхоккхе а шера балха овсарле йолаш хьавоагIа Махьмад. Техника массаза а вIаштIехьа лелаю цо; ший балха опыт новкъосташта дIайовзийташ ва, эшачунна де деза новкъостал ду.

Укх аьхки гота йоаллаеш, пропашни культураштa гIулакх деш, хьайбашта силос кийчъеш тIехдика къахьегаш хьавенав хьалха латта тракторист.

ХIанз коартолаш чуэцаш воалл Махьмад. Нормах ший агрегатаца 2,5 гектар чуэца езача хIара сменах 3—3,5 гектара тIара коартолаш хьайоах цо.

Цо болх беча кхай тIара планах 8,7 тонн коартолий яла езача гектара тIара хийцца 9—9,5 тонн йоал.

Дика болх барал совгIа ший новкъосташта юкъе агитационни болх бе а кхоаву нов. Дударов.

Укх деношка Махьмада беседай темаш: КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеш, Октябра 48 шу дизара сийна совхозий кхашка социалистически яхь шерагIа йоаржаяр я.

У. АБАДИЕВ.

КЕРДА СКВАЖИНА

Грозненски крекинг-завода технологаша дIадоладаь дика гIулакх хьал а лаьца, Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 48 шу дизара сийленца накъа бахара шерра социалистически яхь йоаржаяьй «Старогрознефта» НПУ кIоарга бурув деттача контора коллективо.

КПСС ЦК сентябрьски Пленумои СССР Лакхехьарча Совета сессеи болх беча деношка планал совгIа Хаян-Керте № 41 йола керда скважина болх бе йолаялийтай цар. Скважина кIоаргал 3750 метр я.

Кердача скважина бурув тоха тIадиллар нов. Попова кулгалдеча бурув деттача бригадана. Хьалхарча метраштa бурув тохача дакъа лаьцар Дохшукаев Абос, Цыганков Петра, Остроухов Юре, Дохшукаев Хьасана. Царгара къахьегама эстафета дIаийцар Моднов Александра кулгалдеча бурув деттача смена.

Хьинар кхо ца деш къахьийгача коллектива вIаштIехьдаьннад хIанзале 700 метр бурув тоха.

А. ТИЩЕНКО.

Химически машиностроене Калужски заводо арахецаш йолча ТД-5 яхача транспортни мотодрезинех шерра пайда эц вай мехкарча меттел, доазол дехьарча а мишиннаькъашка. Заводо мотодрезинаш лоаттаю Болгарена, Румынена, Ирака, кхыча мехкашта.

ХIанз Кубайна яхьийта кийчъеш я дуккха мотодрезинаш.

Сурта тIа: Кубайна яхьийта лаьрхIа мотодрезинаш дIаяхьийта кийчъеш ва сборочни участка мастер Анатолий Васильевич Ермакови (аьрдехьа) ОТК контролер Алексей Владимирович Горлови.

П. Маслова сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДАДАР БАЛХА ЮКЪЕКХУХЬАШ

Грозненски химически комбинате № 12 йолча цехерча рационализатораштa юкъе дикагIчарех лоархIаш ва слесарь Хижняк Константин Яковлевич. Ший балха говзал дика йовзаш, нахаца Iымерза волаш, шийна ховр наха дIалуш хьавоагIа коммунистически къахьегама ударник нов. Хижняк.

Ший болх баь Iац Константин Яковлевич. Керда баьхкачарна слесара говзал Iомаю цо. Укх тIеххьарча хана цо кийчваьв насосашта эксплуатаци ю бархI саг, цул совгIа технологически оборудованена ремонт ю слесараш. Иштта, итт класс йисте а яьккха цхьанна тайпара говзал йоацаш балха венача П. Никифоровга слесара говзал Iома а яь, йиътагIа разряд йоаккхаш экзамен дIаялийтар цо. Нов. Хижняка Iома а баь хIанз болх беш ба слесараш В. Кубекин, Д. Аркаев, В. Пейсах, дуккха кхыбараш.

Из болх беш волча цехе чIоагIа Iаткъаш дар насосашкара сальникаш айхха ца хилар. Насосашка ремонт ца еш дукхагIа болх байтара из кхоачамбоацар дIадаккха гIерташ дукха къахьийгар Константин Яковлевича. ХIаьта сальникови набивкаш сихха кхоачалора, цахаддаш даьтта чудетта дезаш хулар, цунга хьежжа из дукха дIа а додар. Нов. Хижняка сальникови набивкашта меттел керда уплотнени балха юкъейихьар. Из бахьан долаш дуккха даьтта кходе вIаштIехьдаьлар, цул совгIа насосаш ремонт ца еш дукхагIа болх бе йолаелар.

Самоуплотняющи сальникаш латташ йолча насоса, болх баьчул тIехьагIа пуржина мел а делий даьтта чакхдувлийтар. Константин Яковлевича из конструкци эргаьккхар. Текстолитови уплотнене тIа пуржина оттадаьчул тIехьагIа, насосаш дикагIеи чIоагIагIеи хилар.

Иштта дика болх беш, кердадар балха юкъекхухьаш ва нов. Хижняк. Из дикагIболча рационализаторашна лоархIаш ва химкомбинате.

В. КУРБАТОВ.

Лаьтта хий диллар, бешамаш, доттагIал

Каирера Александре бода тIо-никъ, гIомара яссален фонел къоастабенна хо а луш, цкъаза-хьа довкъашка голаш етташ, тIаккха духхьала бодаш ба, хIаьта яссале ши дакъа а даь юкъе гIолла хоадаеш дола цун кIай бессара така дуккха а километраш дIахьалха бIарга а гу. Наг-нагахьа нийслу тIо-наькъа улув гIолла хьалдаь цхьаь дагIа тIирсаш, инкалий группаш, тата делле тIехлелх духьала уха автомобилаш.

Каирера Александре бодача ах новкъа кхаьчача тIо-наькъа йисте ягIа Рест-хауз — гаьнара а холуш дола цIа. Наькъа болхараша цига салаIа, шийлача кока-кола шуша, чаь, е мелаш оамал йолча кофе пела мала, машина чу бензин дотта йиш я. Цу моттиге кхаьчача тIо-наькъагара аьрдехьа дIахьовз «Вади Ан-Натрун» яхача атагIа бода никъ. Из я массехк дира Iам а болаш гонахьа пальмаш ягIа цIеной группаш а йолаш йола шерра чукхийтта моттиг. Цу районе тIеххача доалл яссалерча дийна мел долча хIаманна чIоагIа хиланза даргдоаца теза хий. Цудухьа Египета правительства цига доккхий балхаш деш латт яссален лаьтташка хий диллара. Вай мехка а санна, ОАР а балха халачеи бехктокхамерчеи доакъошка болх бе кагирхой ух. Цу атагIен къулбехьарча даькъе, къаьнарча замалахьара Дейр Амба Бишойи Дейр Сурияни яха коптски ши монастырь йолча юххе я хIара шерра-шера массехк бетта интернациональни хулаш йола кагирхой къахьегама лагерь. Цу палаткай городилге вахаш а къахьегаш а ва 120 Iарбий зIамига саги 130 гаргга дунен 20 мехкара вена къона викали.

Уж дуккхача къамех латта дезал бовзен ОАР кагирхой гIулакхашта йолча министерства вехаярах египетски кагирхошцеи дунен кхыча мехкий кагирхошцеи цхьана хIама тIа ца йоала яссале баьццара ерзае цига вахача 15 сонталамигача сагах кхетен дагахьа кхаьчадар тхо Ан-Натрун яхача лагере.

13 сахьат. Са ца тохадаллал бIайха хьеж малх. Йоккха йоацача тIох яьча, лагера администраци чуйолча гIишлон чу кIезиг-дукха шийлагIа я. Цига тхона накъа воагIа лагера начальник Исмаил Ахьмад. Цо чIоагIа раьза а волаш лувц лагерь йиллара исторех лаьца, палаткай городилге бахаш барий вахарех а балхах а лаьца.

ОАР кагирхой къахьегама лагераш ехка йолаеннай революци хиннач ул тIехьагIа. Египетски кагирхой наха цу лагерашка болх бора ахканара каникулаш йолча хана. Эггара хьалхара лагерь йиллаяр 1952 шера лаккхехьарча Египете. Египетски кагирхой цу хана эрий дала лаьтташ карадерзадеш бар, цар тIа Нила хий а дехкаш. ШоллагIа лагерь хьайийллаяр 1957 шера империалисташа йохаьча городе Порт-Саиде. Кагирхоша юхаметтаувттайора город-турпал, халкъа керда чуIе цIенош хьаллора. Кагирхой кулгаца шердир Суэцки канал г. Исмаилия йолча моттиге, Махалля эль-Кубра — Балтим бола тIо-никъ биллар.

«Вади Ан-Натрун» яха атагIара лагерь йиллаяр 1962 шера. ХIара ахканна июлагара сентябрага кхаччалца 15 ди даккха цига ух студенташ, кагирхой — Iаламца къувса. Юххьанца хенаш дувгIар цига, лаьттан участок гIомарех лоараяр духьа, бурош деттах гIувнаш йоахар, хий хьалъувзар, хий дехка каналаш доахар. ТIеххьарча шерашка сомий хенаш — манго, хурмай, кхыдола хенаш дийгIад, хьажкIаш а боамби а дIабе лаьттан участкаш кийчъяьй. Лагерь йолча 4 шера караерзаяьй лаьттан 1 эзар феддан (федданах хул 0,42 га). Из дIахо йодача хана лаьтта доацача феллахашта пайда ийбе дIалургдолаш да, хIара дезала 5 феддан а луш.

Тхо лагера начальникаца къамаьл деш долча хана балхара чухар защитни бос бола курткаш лоаца хачеши а ювхаш болча кагирхой группаш. Укхаза бар японцаш а киприоташ а, немций а чехаш а, югославаш а кубинцаш а, венграш а датчанаш а, цхьа американец а шиъ англичанин а. Эггара дукхагIа нах юкъе болаш махилара ши группа а яь йийкъаяр советски делегаци, — царех цаIаш никъ буллаш бар, вожаш хенаш дувгIаш бар. Цхьабакъда, цига баххалца вIаши ца бовзаш хинна, хIанз шоайла доттагIий хинна, маьлхо Iаьржбаь, сапаргIата бола уж хIанз цхьана гулбеннабар. Эрг-эрга професеш а эрг-эрга оамалаш а йолаш бола нах ба уж. Александр Литвиненко—студент, Юрий Баринов — Лихачева цIерахча автозавода слесарь, Юстас Каросас—Вильнюсски университета хьехархо, Юрий Габлия—энергосетьпроекта инженер.

Лагера начальника йоах: «Эрсий халкъаца доттагIало вIашагIдувзадолийт тхо. Тхона йицлургьяц египетски халкъа хала испытанеш тIанийттача ханашка Советски Союзо лаьца позици. Эрсий кагийнах — тхона къахьегама а санна, иштта вахара-лелара хьакъехьа а бола хьокхам ба»

Боккъала а башха беркат даьнад лагерерча кагирхой балхах. Из хий дехкача лаьттан федданаши яссалена юкъе яда бешамаш хинна Iац из эрг-эргача мехкий кагийча наькха деган вIаши дувзадолийтаргдола доттагIал а да.

Владимир ИВАНОВСКИЙ,
ТАСС корреспондент.

Каир.

ЮРТА СИБАТ ХУВЦАДЕННАД

Шерагара шерга йоккхагIеи хозагIеи хулаш латт Ермоловски оалхазараш леладу совхоз. Укхаза лаьрхIа гIишлош хьалъю цех я. Прораб Смирнов Дмитрий Васильевич ва цига. Укх тIеххьарча шерашка совхозе автогараж, берий беш, пурни, столови, иштта кхыйола наьха хьашташ кхоачашдара эша гIишлош хьалъяьй. Цул совгIа, итташ нах чубахаргбола цIенош, хьайбашта помещенеш, оалхазарий цехаш яй совхозе.

Укх шера 1,5 эзар тонн ялат чухоштаргдола зерохранилищеи, 40 оалхазара лаьрхIа помещении, бархI квартира йола цIаи, иштта кхыйола юрта бохама объекташи яь бовлаш латт совхзе. Ийс бетта планах 112 эзар сом дIадахийта мара ца дезача хIанале 126 эзар сом дIадахийтад гIишлошъераша.

Сийлахь-боккхача Октябра цIей сийна яхье а баьнна тIагIертта къахьегаш ба гIишлошъераш. Лакха хьокхамаш доах каменщикий бригадо. Царна юкъе геттара дика къахьег каменщикаша Вахаев Юнуса, Хамзаев Сайт-Ахьмада, Дадаев Мухаде, кхыбараша.

Укх шера план 5-ча декабре кхоачашъе лерхIаш ба гIишлошъераш. Бакъда, тоъал материалаш хилац тхона. Уж хан-ханнахьа хинаяларе хIанале укх шера план кхоачашъяь даргдар тхо,—йоах прораба Смирнова. Из гIулакх лерттIа теркалде деза юртбоахама министерства.

Я. ЦУЕВ.

ШУРИЙ ПРОДУКТАШ ДУКХАГIА ХУРГЬЯ

Грозненча шурий комбината болх бу бархI гу да. Деннеи бийсаннеи шовзткъеи итт тонн шура чакхъяккха йиш йолаш яр комбинат. Из дика эро яле а, кхо бIаь эзарнел совгIа нах бахача города боаггIача тайара кхоачам балла яцар шура. Цудухьа болх бе йолаеннача хьалхарча деношка денз ерригa цхаш шеръе доладелар тхо [illegible]

ци дIа-хьа йоттара а дIакъовлара а балхашта автоматизаци йир. Иштта кхы а дукха хувцамаш хиннад комбинате цу хана денз.

Цу дерригне хIанз торо хилийтай бIаь тонн шурен пхийтта тонн сливкаши деннеи бийсаннеи чакхъяккха, бакъда, комбинато арахецача продукце хIанз а дизза кхоачашдац наьха хьашташ. Йоккха яц продукташ ассортимент: флягашкахь шушашкарен шура, кефир, тIоа, налха, дежа дилта, кIолд, кIолдах яь хIамаш — иза комбината керттера продукци. [illegible]

[illegible] шача боарамах арахеца торо яц комбината.

Наьха хьашташка хьежжа комбината болх вIаштIехьбаккхар духьа реконструкци е лаьрхIад. Хургйолча реконструкце план оттае болабеннаб.

Хургдолча керттерча хувцамаша торо хулийтаргья кIолди кIолда изделеши арахецара боарам лакхбе, кердача резервуарий методаца кефир йоае, шура лелаеш флягашка йола продукци [illegible]

Реконструкци яра кийчо ешшача производства овсарле лакхъо оаха. Иштта 1966 шу долалушехьа массехк мероприяти кхочашйоалаергья балха. Цу мероприя- теша продукце дикал лакхъергья, иштта эшаш йола продукци дукхагIа арахеца йиш а хургья.

Цхьаькха а ала деза шурий продукташ йохкаш йолча организацеша а боаггIача тайпара дIахьоц шоай болх. Цхьа масал доаладича тоъаргда из гIулакх миштa латт ха: комбинато цхьан дийнахьа 4—5 тонн тIоа арахец, хIьата ши [illegible]

Л. СЕРЕДА,

Грозненски молкомбината керттера инженер.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI. 14 октябрь, 1965 шу.

КПСС XXIII съезда накъа долхаш

ДАЬХЕННА—ДУКХАГІА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ

ШЕРА ЗАДАНИ—ХАНАЛ ХЬАЛХА

ВІаштта массехк шу дар хьайбай продукташ кийчъяра паччахьалкхен планаш кхоачаш ца еш колхозаши совхозаши хьайоагІа.

КПСС ЦБ мартовски Пленума решенеш кхоачаш а еш, республика хьайбаш леладераша кІезига низаш оарцагІдахац хьайбай боахам чІоагІа тІехьабусаш хилар дІадаккхара. Белгалдаккха дог доагІа, семилетка тІехьарча шера колхозийи совхозийи хьайбаш леладераша цхьадола толамаш даьха хилар. Хьайбашкара йоаха еррига продукташ кийчъяра ийс бетта план ерригача республике кхоачашъяьй.

Укх шера 9 бетта паччахьалкхенна кийчъяьча продуктай боарам, соахка цу хана хинначунца нийсбича, лакдбеннаб: шурийна — 12 процент, фуашта — 19 процент, тхана — 14 процент, кІезига дукхагІа ийцад доахани коа тІара оалхазараши.

Хьайбаш леладеча йоккхийча районаша — Грозненски, Наурски, Сунженски, Урус-Мартана, Шаьла—паччахьалкхенна массе тайпа хьайбай продукташ кийчъяра планаш кхоачашъяьй.

Хьалха латтача дуккхача колхозийи совхозийи хьайбаш леладераша шоай хьинарерча къахьегамца дика толамаш доах дулх, шура, фуаш, тха даккхарей паччахьалкхенна дІадаларей дакъе.

Укх шера 9 бетта ерригача республике яьха еррига хьайбай продукташ, нагахьа санна соахка яьха хиннаращца нийсйича, дикка дукхагІа я. Укх шера 1-гІа октябрь хьатІакхаччалца колхозашкей совхозашкей яьккха еррига шура соахкарчул 7 эзар тонн е 13 процент дукхагІа я, даьккха дулх — 850 тонн е 10 процент, фуаш — 5 миллион е 22 процент дукхагІа, 300 тонн е 18 процент дукхагІа даьккхад тха.

Ала дезаш да, колхозийи совхозийи хьайбаш леладераша укх шера доаханеи коа тІарча оалхазарийи продуктивность лакхъяр духьа кІезига къахьийга ца хилар.

Юкъера лаьрхІача укх шера 9 бетта хІара кхоабача Іаттагара яьккха шура 1444 килограмм, е соахкарчул 71 килограмм дукхагІа хилар. Юкъера лаьрхІача хІара устагІанна тІера даьккха тха 700 грамм е диьлагІа дакъа дукхагІа хиннад; фуаш дукхагІа даьд котамаша: хІара котама тІехьара гулдаьд 103 фуъ. ДукхагІа даьккхад дулха продукт луча хІара бежана лоархІаш.

Цхьабакъда, республикеи районашкеи юкъера лоархІаш долча цу дикача хьокхамашта юкъе хьуладенна доахк продукци яккхара шоашта тела план-заказ цхьанна а шера кхоачашъеш доаца тІехьадиса дуккха боахамаш.

ХІанз ала йиш йолаш дац, хьайбай продукташ дукхагІа яхара, хІаьта долче, паччахьалкхенна уж дукхагІа кийчъяра а гІулакха ерригача торонехи кхоачамехи пайда эц, аьнна.

Дуккхача боахамашка а кхыметтел цхьаццайолча районашка а хьайбай продуктивноста боарам лакх ца баларал совгІа, кхыметтел соахка хинначунца нийсбича а лохбеннаб.

ХІара кхоабача Іатта лоархІаш йоаккха шура кІезигъеннай Ачхой-Мартана, Ведана, Гудермеса, МалгІабика, Ножай-Юрта, Советски районий боахамашка.

Соахка хиннача боарамга хьежача, доахангара йоаккха шура укх шера кІезигъеннай «Гудермесский» совхозе — 116 килограмм, «Дружба» яхача совхозе — 120 килограмм, хІаьта иштта кІезигъяьй шура «Лермонтовский», «Самашкинский», № 1 йолча шурий, «Красноармейский», «Грозвино» яхача совхозашка а Республикански юртбоахама опытни станце а.

Даьча лоархІамаша хьахьокх, нагахьа санна лакхе белгалъяьча совхозашка шура луча доахана продуктивность соахка ше хиннача боарам тІа йиса хиннаяларе, укх шера 9 бетта цу боахамий кхы тІа а 500 совгІа тонн шурий яккха йиш хург хинна хилар.

Шура йоаяьй республика дуккхача колхозашка шура луча доахана продуктивность лохъярах.

Шура луча хьайбай боахам дегІабоалабара уйла еш ца хиларца мара кхетаде йиш йолаш дац Советски, МалгІабика, Надтеречни, Наьсарен, Шелковской районаша паччахьалкхенга шура йохкара ийс бетта план кхоачаш ца яр.

Дулх луча хьайбай продуктивность лакхъелга Іалаш ца деш дукха колхозаши совхозаши я республике. Цхьан бежана лоархІаш доаккха дулх кІезигдаьд Грозненски, Наурски, Ножай-Юрта, Советски, Урус-Мартана, Шаьла районий боахамашка.

Хьаккхий продуктивность лохъеннай Гудермеса, Ачхой-Мартана, Наурски, Сунженски, Шелковской районий хьакхарч лелаеча фермашка.

УстагІан дулх даккхара хьокхамаш лоха да Надтеречни Наьсарени районий совхозашка.

Дуккха боахамаш да коа тІарча оалхазарий продуктивность лакхъелга Іалаш ца деш. Паччахьалкхенга фуаш дохкара ийс бетта план кхоачашъяьяц МалгІабика, Надтеречни, Наьсарен, Шелковской районашка.

Советскии Ножай-Юртеи районий кулгалхой кадаш ба лоаман хьалашка хьайбай боахам дегІабоалабе хала да яхаш, из бахьан увттаду цар хьайбай продукташ яхареи кийчъяреи планаш кхоачаш ца еш йисарах. Цхьабакъда, лоаман районашка а да дулх, шура, фуаш, тха хІара шера дукхагІа доахаши паччахьалкхенга дукхагІа дохкаши дола боахамаш.

Хьаэцаргья вай, масала, паччахьалкхенга ийс бетта дулх дохкара план 115 проценти шура йохкара план 141 проценти кхоачашъелга Іалашдаь Советски районера Орджоникидзе цІерах йола колхоз. ХІаьта цар долча хьала тІа йолча Ленина цІерахча, «Керда вахар» яхача, Кирова цІерахча колхозашка план кхоачашъяьяц.

Дулхи шуреи кийчдара планаш дика кхоачашъю Ножай-Юрта районерча Шерипова цІерахча колхозо, хІаьта цу районерча Кирова цІерахча, XXII-ча партсъезда цІерахча, Ленина цІерахча, Нурадилова цІерахча, кхыча колхозаша кхоачашъяьяц хьайбай продукташ кийчъяра планаш.

Сунженски районе а я паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара план кхоачашъелга хІанз а закон хиланза йола колхозаш. Дулхи шуреи дохкара ийс бетта план кхоачаш ца еш хІана йисай, масала, КПСС XX-ча съезда цІерахча, Ленина цІерахча колхозашка? Цун бахьан да доахан кхоабилга харцахьа вІаштІехьдаккхари цу боахамий кулгалхоштеи специалисташтеи шоай декхарех бехктокхам ца хетари.

Шура кийчъяра планаш кхоачаш ца е цхьаккха а бахьан дацар, масала, «Ингушский», «Надтеречный», «Минеральный», «Верхне - Наурский», «Братский», «Кругловский», «Октябра 40 шу», «Экажевский», «Шалинский» яхача совхозашка.

Царна лоаллаха ядача, шура лу доахан леладареи кхабареи гІулакх цІенхаштта вІаштІехьдаьккха фермаш йолча совхозашка шура тІа-тІа алсам а йоах, продукташ кийчъяра планаш кхоачаш а ю.

Дуккхача колхозашкеи совхозашкеи хІанз а лерттІа порядок оттаяьяц хьайбай боахама продукци дІаахийтара гІулакха. Мамогга дукхагІа доахан, шура, фуаш паччахьалкхенна дІатела а цу тайппара хьайбай боахама рентабельность лакхъе а езача метте, хьайбай продукци харцахьа а бакъахьа а дІаухийташ моттигаш я. Дуккхача боахамашка хьайбай продукце товарность лоха я. Дукха доахан доалу боахамо ший чурча гІулакхашка дІаухийташ, лечкъадеш довш дукха тІера дувл доахан.

Советски района колхозаша укх шера 9 бетта 102 тонн дулха ехкай, цунах паччахьалкхенга дехкадац 77 тонн мара, хІаьта 25 тонн е диьлагІа дакъа боахама чурча гІулакхашта эшарашка дІадахийтад. Района боахамашка 439 тонн шура яьккхай, хІаьта паччахьалкхенга ехкар яц 292 тонн мара; шурий товарность 67 процент мара яц.

Ведана районерча колхозаша шоай гІулакхашка дІадахийтад 280 центнер дулх, хІаьта из паччахьалкхенга дохкара план кхоачашъяьяц.

Колхозаштеи совхозаштеи доккхий зенаш хул лерттІа дарстанза дола доахани хьоанал кІезига йола шуреи паччахьалкхенна дІателарах.

ХІанз керттердар — хІара ферме доахан дика кхоабилга Іалашдар, царна гІулакх дикагІа делга вІаштІехьдаккхар, гуйран - Іан замалахьа доаханеи коа тІарча оалхазарийи продуктивность лох ца ялийтар — из шера заданеш ханал хьалха кхоачашъярга бода никъ а ба, КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешта луш дола дизза жоп а да.

Сийлахь-боккхача Октябра 48 шу дизара накъа болхаш бола республика хьайбаш леладераш кийча ба шоай хьинарерча къахьегамца хьайбай продукташ алсамъяхеи паччахьалкхен заказ ханал хьалха кхоачашдеи.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ИЙС БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР (ПРОЦЕНТАШЦА)

Районаш	КПСС ГК. РК секретараш	Горисполкома, райисполкома председателаш	Районий юрта боахама производствени управлений начальникаш	Дулх	Шура	Фуаш	Тха
Ачхой-Мартана	Русин В. Ф.	Батыжев А. С.	Баматгиреев М. Ш.	118	101	115	99
Ведана	Ибриев С-Э. С.	Бачагаев Х. А.	Эпиндиев И. Д.	91	120	112	78
Грозненски	Сухоруков Ю. В	Эсенбаева Т. М.	Горошко Н. А.	126	106	111	110
Гудермесски	Чайкин А. А.	Умаров Г. Д.	Бычихин Б. Г.	113	104	108	92
МалгІабика	Санько Д. П.	Гостемиров С. Х	Затона Ф. Я.	106	94	75	91
Надтеречни	Белецкий В. Т.	Губаев И. М.	Курушин Н. И.	108	93	83	90
Наьсарен	Цолоев С. Д.	Кодзоев М. К.	Льянов У. М.	103	95	85	97
Наурски	Пожидаев В. П.	Ситак А. С.	Прокопов А. Л.	105	111	118	105
Ножай-Юрта	Даурбеков С-А. І	Вашаев У. В.	Баширов Ш. Б.	107	117	100	76
Советски	Абдуллаев А. А.	Окуев Х. О.	Бетергараев Ю.	78	93	101	82
Сунженски	Варлашкин В. В.	Плиев С. Х.	Богманов И. Н.	114	100,5	112	126
Урус-Мартана	Габисов Б. Г.	Межидов Л. М.	Гончаров Л. А.	161	101	127	104
Шаьла	Осмаев А. Ч.	Васнакаев М. В.	Литвинов Я. Е.	126	100,7	111	106
Шелковской	Полушкин И. В.	Земсков В. И.	Самарский Г. Г.	112	98	92	102
Ерригача республике				114	102	109	103

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ИЙС БЕТТА ПЛАН ТІЕХКХОАЧАШЪЯЬ КОЛХОЗАШИ СОВХОЗАШИ (ПРОЦЕНТАШЦА)

	Колхозий председателаш, совхозий директораш	Партийни организацей секретараш	Дулх	Шура	Фуаш	Тха
КОЛХОЗАШ:						
Шаьла района XX партсъезда цІерах	Вахидов А-Х. А. В.	Актулаев М.	3,7-зза	116	—	—
Сунженски района «Победа»	Емельянов В. И.	Михалева А. Ф.	186	100,3	138	174
Шаьла района Куйбышева цІерах	Гунаев З. А.	Ильясов Л. И.	165	100,3	—	—
Шелковской района «Путь к коммунизму»	Картавцев П. Г.	Пташник В. И.	142	100,5	123	104
Гудермесски района «Кавказ»	Ибрагимов З. А.	Радуев И. С.	131	192	100	—
Гудермесски района «Октябра 40 шу»	Осмаев У. Г.	Селимханов С.	130	184	103	111
Грозненски района Ленина цІерах	Гагуев В. И.	Истамулов Г.	127	121	119	125
Грозненски района «Советская Россия»	Абдусаламов Ш. А.	Экаев Д. Э.	127	105	—	—
Шаьла района Ленина цІерах	Муслуев С. М.	Данкаева А. Б.	121	124	—	—
Шелковской района Ленина цІерах	Малыхин С. М.	Шкурат Т. И.	117	119	109	106
Сунженски района XIX партсъезда цІерах	Шумилов В. А.	Федин Н. В.	108	107	149	104
СОВХОЗАШ:						
«Автуринский»	Атиев С-А. А.	Манаев А. С.	3,4-зза	101	—	—
«Новогрозненский»	Ермолаев А. А.	Эскерханов И.	2,9-зза	106	—	—
«Южный»	Ильин М. И.	Чакалаев Ш. Ч.	2,3-зза	102	183	—
«Красноармейский»	Павловский И. Ф.	Мальсагов А. Д.	2-зза	105	—	—
«Джалка»	Алханов Х. Г.	Амхадов С. А.	182	105	123	—
«Гехинский»	Абуев Р. А.	Ахмаев С. Э.	159	105	—	—
«Горец»	Якаев Б. Н.	Никаев Б.-А. И.	149	100,6	146	—
«Лермонтовский»	Широков Е. П.	Миназов Л. Т.	144	103	126	—
«Горячеисточненский»	Харламов С. П.	Бакашев Х. С.	138	107	123	—
«Гудермесский»	Белашов Я. В.	Баудинов Х. Б.	135	101	—	—
Грозненский шурий	Шаго Д. П.	Грушецкий Е. Ф.	128	100,1	136	113
Мичурина цІерах	Древецкий В. С.	Адсаламов В. Х.	124	109	—	—
Шурий-баьца даарий № 2 йола	Бритиков А. И.	Дербенцева И. В.	123	109	110	—
«Дружба»	Головченко П. А.	Мунаев В. М.	120	105	—	—
№ 1 йола шурий совхоз	Синяткин И. М.	Яндаров Р. А.	119	105	126	—
«Ермоловский»	Сухомлинов Ф. В	Дьячков А. М.	115	114	113	—
«Новогорский»	Гашин Ф. А.	Пинчук М. С.	115	113	—	—
«Назрановский»	Курнев Э. М.	Мальсагов Д. И.	113	126	—	113
«Терский»	Ржевский Г. М.	Волгин В. И.	105	115	110	104
«Шелковский»	Суворов И. И.	Дьяков В. П.	103	—	—	106

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ИЙС БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ КОЛХОЗАШИ СОВХОЗАШИ (ПРОЦЕНТАШЦА)

	Колхозий председателаш, совхозий директораш	Партийни организацей секретараш	Дулх	Шура
КОЛХОЗАШ:				
Сунженски района XX-ча партсъезда цІерах	Бугаев Н. К.	Ильинов М. И.	85	99
Сунженски района Ленина цІерах	Амагов М. Э.	Макашев А. Ч.	59	90
Сунженски района «Красный Октябрь»	Терхоев С. Д.	Ферзаули Д.	23	92
Шелковской района «Коминтерн»	Табацкова В. Г.	Журба П. М.	96	99
Советски района «Новая жизнь»	Мусаев Я. И.	Алисултанов М. Я.	83	68
Советски района Ленина цІерах	Улубаев З.	Тимишев Ш. К.	86	76
Советски района Кирова цІерах	Мусаев В. А.	Щуганпов М. А.	80	89
Ножай-Юрта района Кирова цІерах	Бечуркаев А. Т.	Косумов А.	75	—
Ножай-Юрта района Ленина цІерах	Чунчуров Ш. А.	Сайдарханов М.	81	—
Ножай-Юрта района Х. Нурадилова цІерах	Берсункаев Э.	Базаев Б.	95	—
Ножай-Юрта района XXII партсъезда цІерах	Кайпаев М. Е.	Абдулкаримов Х.	77	—
Ножай-Юрта района Жданова цІерах	Самханов В. З.	Докуева К.	81	—
СОВХОЗАШ:				
Ленина цІерах	Свинаренко В. Г.	Григоренко Н. В.	4	64
«Победа»	Кучугура В. П.	Суханкин В. В.	81	83

Шура йохкара план кхоачашъяьяц совхозаша: «Ингушский» — 90 процент (совхоза директор Мамилов М. А., парторганизаце секретарь Котиков А. И.) «Минеральный» —94 процент (совхоза директор Магомаев А. М., парторганизаце секретарь Пашаев У. М.,) «Надтеречный» — 95 процент (директор Карнаухов А. Г., парторганизаце секретарь Киломатов П. И.)«Кругловский» — 83 процент (директор Хаперский В. В. парторганизаце секретарь Капланов В. Н.), «Верхненаурский» — 95 процент (директор Таймасханов С. Т., парторганизаце секретарь Хажмурадов А.), «Братский» — 97 процент (директор Межидов Г. Э., парторганизаце секретарь Геназов И.), «Октябра 40 шу»—91 процент (директор Арапиев Э. Г., парторганизаце секретарь Цуров М. Б.), «Экажевский» — 84 процент (директор Цечоев С. М., парторганизаце секретарь Берсанов И. А.), «Шалинский» — 88 процент (директор Шахбиев Х. У., парторганизаце секретарь Сайдаев Л.).

ДУГА КХЕДЕРИЙ ТОЛАМАШ

Маьхе культура я дуга. Дика пайда боал цунах Шелковской района боахамашта. Цудухьа соахкарчул шозза дукхагІа дІадийнад цар из укх шера. Масала, соахка 70 гектар мара ца хиннача укх шера 130 гектар да «Коминтерн» яхача колхоза дуга, хІаьта «ЦІе ахархо» яхача колхозе 150 гектара тІа кхедаьд из — соахкарчул кхозза дукхагІа.

Хувцаеннай дуга хьалкхедара агротехника а. Нагахьа санна ши-кхо шу хьалха деррига хІана дац аьнна дола балхаш укхааа кулгашца деш хиннадале, хІанз дерригаш а механизмашца дў уж.

Цул совгІа, 25—30 гектара тІара дуга леладеш хулар 10—12 саг, гектара тІара 26—28 центнер мара дуга чудахьацар дукхагІа дахьаш хилча а. Уж гІулакхаш бахьан долаш лерхІача бесса лоха хилацар дуга кхедарга дІадодар. Бакъда, цу тайпара хьалкхедеча дугах а дика пайда хулар боахамашта.

Къаьстта хувцаделар дуга хьалкхедара гІулакх соахка денз. Планировкаш е йолайир дуга дувча кхашка. 2—3 гектар мара ца хула чекаш, йоха а еш шозза-кхозза йоккхагІа хургйолаш тоайир кхы а хьалйир керда чекаш. Дуга кхедеча звеношта кулгалде бахийтар агрономаш, хІаьта звено членаш берригаш а механизатораш ба хІанз. Дика пайда баьлар цу хувцамех. Шоаш дІа а дийя, хьал а кхедийя чуэц дуга звено членаша.

ДІадахача шера мара дуга кхеде болабеннабоацашехь 70 гектарах хІаране тІара 40 центнер дуга чуда вІаштІехьдаьлар «Коминтерне» Нестеренко Николая кулгалдеча звено.

Укх шера кхы а лакхагІа хьувкъам хьалкхебаьб цо. Гучадаьннад 130 гектарах хІаране тІара 45 центнер дуга чудахьаргхилар.

80 гектар совгІа дуга чуийца баьннаб звено членаш хІанзлехьа. Хьатта дІадихьад 360—380 тонн дуга. Укхаза арда а оардаш, цІен а деш, амбарашка чутасса дІакхухьийт из.

Укх гаргарча диъ-пхе дийнахьа деррига дуга чуийца даккха лерхІаш тІагІертта къахьегаш ба звено членаш штурвальщикаш Баранов Иван, Уранчиков Алексей, комбайнераш Кузьмичкин Автоном, Летко Федор, Нутаев Ляча. Смении норма денна тІехкхоачашъю цар. Звено болх дика вІаштІехьбоаккхаш а массанахьа кхоачаш а ва звеньевой Нестеренко Николай а.

150 гектарах 85—90 гектар дуга чуийца даьннад «ЦІе ахархо» яхача колхозе а. Дика хьувкъадаьд из Гучин Ивана кулгалдеча механизированни звенос. ХІара гектара тІара 42—43 центнер дуга доал укхаза. ХІаьта ялх эзар центнер дуга дакиха аьнна тІайийца социалистически декхараш тІехкхоачашдергда звенос.

— 6600—6800 центнер дуга чуда торо хургья тха укх шера, — йоах звеньевой волча Гучин Ивана.

Иштта дика хиннад дуга Шелковской района Кировеи Ленинеи цІерахча а кхыча а боахамашка.

Ам. ПЛИЕВ,
тха собкор.

Пхи шу совгІа ха я Грозненски ремонтно - механически заводе токаралла Богашев Увайса болх бу. ПхелегІча разряда токарь ва из. ХІанзлехьа итт шера задани кхоачашъяьй коммунистически къахьегама ударника Увайса. ЦІаккха а брак хилац цоьча продукцена юкъе. Ший балха опыт новкъостешта дІелуш дукха къахьег цо. ХІанзлехьа ший балхах цо кхетабаьитташ болхлой ба цига. Завода Сийлен доска тІа хьалтеха доал нов. Богашева сурт. Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа вахара яхье а ваьнна хІара смена норма 200 процент кхоачашъю цо.

СУРТА ТІА: токарь Богашев Увайс болх беш ва.

С. Чухаренко сурт.

Дика лелае материально-технически Іалашъяра порядок

КПСС обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи партийно-паччахьалкхен тІахьожама комитето баьча тохкамо гучадаьккхад производствени гІулакхашта эшача товаращца колхозаши совхозаши Іалашъяра бола ший болх тІеххьарча хана «Сельхозтехника» Нохч-ГІалгІай объединене кІезиг-дукха тоабаь хилар. Цхьабакъда цунца цхьан ханна цІенхаштта телхаю цо КПСС ЦК-и СССР Министрий Советои оттаяь республика боахамаш материально-технически Іалашъяра порядок. «Сельхозтехника» республикански а районни а объединенеша во теркалду колхозаштеи совхозаштеи малагІа а мел а юртбоахама техника, запасной оатхалаш, кхыйола материально - технически средстваш эшаш я, царех эшараш хилийтара планаш, увттаеча хана кхоачамбоацараш хулийт, колхозаштеи совхозашеи яьча заявкаел тІех техника кхухь республике хьа чу.

Укх шера 1 июль тІакхоачаш «Сельхозтехника» республикански объединене базашкеи складашкеи оттабаьча боарамал совгІа 1,6 миллион сома маьха товараш дар юхедиса. Товараш тІакхухьача №№ 1-и 2-и йолча шин базе дуккха а ха хьалха денз яда дІайиеш йоаца 58,6 эзар сом мах бола станокаш а узлай комплекташ а тІехьа божа бетта 40 установка, кхыйола 200 эзар сома маьха 600 гаргга цІи йола хІамаш.

Боахамий финансови торонийи терко а йоацаш царна техника кхухьаш хиларо «Сельхозтехника» объединенеца расчеташ елга тІехьадоах, цо цун финансови хьал хІлача а оттаду. Из бахьан долаш тІехьадувл товараш хьаухийтараштa а ссудаех Паччахьалкхен банкана а дехараш дІатекхилга. Алхха укх шера 8 бетта товараш хьаахийтараштa дІадалара ханаш тІехъяьннача декхарех 700 эзар сом хиннад, Паччахьалкхбанкана дІатекха тІехьадаьннача ссудаех — 400 эзар сом. Цу юкъагІа «Сельхозтехника» объединене предприятешта 10 эзар сома зе хиннад декхараш тІехьадувлийтарах лакхагІа процентaш теларца.

«Сельхозтехника» объединене хІанз а тІехьа къостаьяц грузопотока рационални экономични схема. Из бахьан долаш шера юккъера лаьрхІача товараш Іаахара-дІаахара хана боарамах укх шера 6 бетта 119 ди хиннад, планах ала дезача 100 ден метта.

«Сельхозтехника» республикански а районни а объединенеша во кхоачашъю поставщикаштеи потребителаштеи юкъе дукхьалара бувзамаш дукхагІа хилийтара лакъехьара партеи правительстваи указанеш, геттара кхоачамбоацаш вІаштІехьадоах техника транзитах дІакхоачийтилга. Транзитах трактораи прицепаши 45 процент, лаьтта оахии гІишлошъюи машинаш 10 процент, автомашинаш 6 процент мара яхийтаяц. Колхозаштеи совхозаштеи тракторaш, комбайнаш, кхыйола машинаш транзитах ахийтара метта «Сельхозтехника» объединене дукхагІа долча даькъе ца эшашехь а хьалхагІа ший торгови базашка а ухийташ, цул тІехьагІа боахамашка йохк, складски наценкаш а йоахаш.

Товараш, материалаш лораяра технически бокъонаш телхаяь моттигаш я. Иштта, № 1 йолча базе (директор — н. Смолин) цхьана лораеш лоаттаю кердеи комплектни йоацача яьккхаи техника, машиний йоккхий узлаши кагий деталаши. Резинови хІамаш (скаташ), дохьажа химикаташ ара юккъе йоадаю.

Гудермесски спецмагазине (директор — н. Салтамаков) 1964 шера денз резина Іо а ца йоаккхаш латт хьажкІаш чІормайоаха пхи машина, кІал хІамаш а ца оттаеш латт 8 лущильник (ЛН 5-25), 5 силос тІайоттарг, 7 дробилка (ДРБ-300). Эхьа доакъара тух ара юккъе машинаькъа йисте Іо а доассадаь латт. Оборудоване цхьадола тайпаши машинаши йоакхо йоацаш Іойоахаш а харцахьа лелаеш а хиларах тадх.

«Сельхозтехника» объединене машинашта эша запасной доакъош дукхача хьале боахамашта уж эшаш хилара терко а йоацаш дІа-са хьежаду, цудухьа цхьадолча боахамашка сов дукха кхоач уж, вокхарга вІалла а кхачац. Масала «ГАЗ-51» яха 22 автомашина йолча 1 Мая цІерахча колхоза 228 поршень еннай, хІаьта хІаране цу марках йола 25 автомашина йолча шурий совхозаи баьца даарий шурий совхозаи цхьаккха а еннаяц.

Республикански объединене торговле сете мела вІаштІехьбаьккха ба ревизионни болх, кхоачамболлаш тІахьожам лоаттабац ревизей актаех тІадеххараш кхоачашдара, де дезар дац тоъаш ца хиларах, растратаех, лечкъадарах хьийрча декхараш хьадахара.

Республика боахамашка материально-технически средстваш кхачийтара гІулакх «Сельхозтехника» объединене, юрта боахама министерства кулгалхоша, колхозийи совхозийи цхьаболча кулгалхоша а специалисташа а лерттІа леладеш ца хилар бахьан долаш цу боахамашка дукха Іайнай сов а пайда ца ийбеш а йола техника, оборудовани, запасной доакъош. Колхозаши совхозаши материально-технически Іалашъяра гІулакха юкъерча цІенхашттарча кхоачамбоацараша тешал ду «Сельхозтехника» объединене (нн. Аванесов, Орадовский), цхьайолча районни объединеней кулгалхоша цу лоархІамерча гІулакха йоаггІаш йола терко яь ца хилара а порядок хилийтараи боахам доал доацаш лелабар дІадаккхараи динза даргдоаца гІулакхаш деш ца хилара а.

Баьча тохкама материалашка хьажа а хьежа, КПСС обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи партийно-паччахьалкхен тІахьожама комитето белгалдаьд «Сельхозтехника» объединене председатела н. Аванесовеи торговлена волча председатела заместитела н. Орадовскеи колхозаши совхозаши материально-техническн средствашца Іалашъяра даькъера правительства оттаяь порядок телхаяйта хилар, керда техника во лораеш лелаяр, боахамашта ца а ховш юртбоахама машинашта сов заявкаш телар. Нн. Аванесови Орадовскийи декхарийла баьб белгалдаь кхоачамбоацараш дІадахара де доагІа гІулакхаш де.

Цул совгІа, нов. Аванесова тІадиллад № 1 йолча базеи Гудермесски спецмагазинеи маьхера материалаш доал доацаш лелаяра бокъонца бехке бараш оза мабоаггІара бехктокхаме озилга а юрта боахама Министерствацa цхьана колхозашкеи совхозашкеи сов йола техникеи оборудовании комиссионни хьисапагІа екха дІаяхара эша гІулакхаш делга а.

«Сельхозтехника» объединенера партийно-паччахьалкхен тІахьожама новкъостал дара группа декхарийла яьй колхозаши совхозаши материально-технически средствашца Іалашъяра правительства оттаяь порядок меттахьа лелаяра, учет нийса лелаяра, машинаши юртбоахама инвентари лораеш лелаяра хадданза тІахьожам лоаттабе.

А. ЕЛНИН,
КПСС обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи партийно-паччахьалкхен тІахьожама комитета инспектор.

Шоана хьехам лур а шун гIонча а

ЧIОАГГIА а кIоарга а экономически знанеш йоацаш ваха йиш яц хIанз. Iилма, техника, культура чIоаггIа дегIаухаш латтача хана. Ха лархIа ха, цунах пайда дикагIа эца, къахьегама овсарле мамогга лакхье, производства культура лакхье еза хIара болхлочо, колхозхочо, инженера, технико, боахама кулгалхочо.

Цу гIулакха къахьегамхошта доккха новкъостал де йиш йолаш да кIиранна цкъазза арадувла КПСС Центральни Комитета «Экономически газет».

Цун оагIонаш тIа даим ювцаш я коммунизма материально - технически база хьаяра проблемаш, халкъа боахама экономически доакъош дегIадоаладелга, бIарчча хьанийцача берригача мехка а къаьст-къаьстача республикай, краяй, областий, районий а производительни низаш дIахо айделга.

«Экономически газето» ше дешараш йовзийт социализман коммунизман политически экономе лоархIамегIара проблемаш. Цу тIара корайоагIаргья шоана дунен социальни шин системана юкъерча экономически яхьа хьакъехьара, дунен халкъашта юкъерча тайп-тайпарча событей хьакъехьара материалаш.

Газета тIа кепа етт пачхахьалкхен планови заданеш кхоачаши тIехкхоачаши яр духьа берригача халкъо лелаеча яхьа хьакъехьара, производства чухьара кхоачамаш хьагуча мишта доахи царех пайда мишта эци дувцаш йола статьяш, очеркаш, корреспонденцеш.

«Экономически газето» массе хана дувц къахьегама овсарле даим лакхъяри продукци яккхарга дIабода мах лохбари духьа, цун дикал тоаяр, социалистически накоплениеш совъяхар, массе оагIорахьара технически прогресс хилийтар, даймехкарчен доазол декьарчен Iилманен техникаеи карагIдаьнна дикагIа дола хIамаш халкъа боахама юкъехкахьар духьа лоаттабеча къовсама хьакъехьа.

КПСС ЦК «Экономически газет» — из я боахама доал дара, производство технически эргаяккха тоаяра, экономически балха боарам лакхбара, къахьегам вIаштIехьбоаккхилга тоадара даьнъетолашагIа йола опыт дIа-юха эца берригсоюзни трибуна. Партийни болхлоша цун оагIонаш тIа ювц предприятей боахама гIулакхашта кулгалдара, экономически знанешта пропаганда яра опыт.

«Экономически газето» вIаштIехьдоакх планироване методологен практикаи, материально-технически Iалашон, боахама бувзамий хьакъехьа материальни безам совбаккхара принцип чакхъяккхара хьакъехьа дIа-юха дагадувлга. Цу тIа иштта дувц финансови кредитни болх тоабара, боахама нормативни база чIоагIъяра, статистикеи учети дегIайоалаяра дешаш а.

Цу тIа корадоагIаргда шоана промышленни предприяте экономика керттера дешаш — пачхахьалкхен плана хьокхамий, финансови боахама, керттерчен оборотни фондий, продукци яккхарга дIабодача маьха, производства рентабельноста, боахама расчет вIашагIйоллара, техпромфинплан оттаяра, баланса анализ яра система.

Газета тIа хул оборудованех, бедалах, материалех пайда эцара анализ мишта ергья, предприяте капитальни вложенейн кердача техникаи перспективность мишта ховргда, дукхален дикален хьокхамаш тоадара кхоачамаш малагIаш да сенах ховргда хьехаш йола материалаш.

Газето шоана йовзийтаргья заводашка, фабрикашка, шахташка, экономически балха тайп-тайпарча доакъошка, боахама гIулакхашта еш йола анализ вIаштIехьъяккхара даькъе Iоаяь практически опыт.

ЮРТА боахама экономикана хетаяь къаьстта раздел лелаю газета тIа. Цу тIа хул юрташта деш дола материально-техническии новкъостал чIоагIдара хьакъехьара, юртбоахама производствана планаш уттаяра, колхозашкеи совхозашкеи къахьегам вIаштIехьбаккхарен цунах мах теларен хьакъехьара, производственни процессашта электрификаци яра, механизаторий кадраш кийчъяра хьакъехьара материалаш.

«Экономически газета» тIа хургда боахама вахаре хулача лоархIаме мел йолча событей хьакъехьара хоамаш, проблемнии дискуссионнии статьяш, оперативни корреспонденцеш, экономически обозренеш. Цу тIара шоана корайоагIаргья массе тайпара информацеш, очеркаш, репортажаш, фельетонаш, сатира, юмор.

Новкъостий заводийн гIишлосниййн, колхозий а совхозий а, транспорта, бувзама, торговле предприятей инженераши, техникаши, мастераш а экономисташ а, плановии финансовии болхлой, кулгалхой, городашкара а юрташкара а партийни болхлой, пропагандисташи агитатораши — социалистически экономика дегIаахара теоретически практически проблемаш хьаштдолаш бола беррига новкъостий!

КIиранна цкъазза арадувлача КПСС ЦК «Экономически газета» редакце дех шугара тха газет массаза а яздеш хиларал совгIа, даим цун автораш хилар а.

Из язде йиш я оттабаь цхьаккха тайпа хьадда боарам а боацаш бувзама ерригача городашкарчен юрташкарчен отделенешка, «Союзпечата» отделашка, хIаьта иштта кепа йоазув доаржадеш болча предприятешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, дешара заведенешкарча общественни уполномоченнешка гIолла а.

Дийц ма далийталаш, «Экономически газет» дикача хьехамашцен хьаьддача практически новкъосталцеи шоайцига доагIаргхилар.

В. БРУНЬКО,
Къилбаседа Кавказе гIоллара «Экономически газета» корреспондент.

СИЙЛАХЬ-ВОККХА КРИТИК

Д. И. ПИСАРЕВ ВАЬ 125 ШУ ДИЗАРГА

XIX бIаьшере 60-тIа шераш Россе, цIаккха ца хиннача бесса, революционно - демократически болам айбенна ха я. Цу хано гучабаьхар эрсий халкъа хьацташ кхайкадеш бола, шоай заманна хьалха лаьтта нах. Дерригача дунен тIа хеза я цу замо кхебаьча Чернышевске, Добролюбова, Некрасова, Салтыков-Щедрина, дукхача кхыбарий цIераш. Царна юкъе лоархIаме моттиг дIалоацаш ва сийлахь-воккха революционни демократ, философ-материалист, публицист, литературни критик Д. И. Писарев.

Общественни проблемаш дукхагIа долча даькъе литература чухь увттаеш ха яр из. Цу хьакъехьа къаьстта хьокхаме яр литературни критикеи публицистикеи. Эрсий халкъа хьаькъалегIа бола нах бар критикеи публицистикеи болх беш. ХIаьта Д. И. Писарев щеко йоацаш ший заман наха юкъе эггара хьаькъалегIчарех цаI вар.

Дмитрий Иванович Писарев ваьв 1840 шера 14 октябре (кердача стилех) Орловски губерне Знаменское яхача юрта дворянина дезала юкъе. Цу хана дийша а, культурни а дезал бар уж. ЗIамига волча хана денз Писарев кхевеш, цунна хьехаш, цун хьаькъал дегIаккхувлаш хиннай цун нана — ший хана чухь дукха дийша а хьаькъале а хинна кхалсаг. Шийна хьахьеқар тамашийна сиха хьаэцаш кхетаме кIаьнк вар Митенька. Кхо шу даьлча азбука ховра цунна, диъ шу даьлча эрсийи французскии меттала дешар цо. БархI шу даьлча Писарева немций мотт Iомабир. ХIаьта шийн ворхI шу мара даланза йолча хана Iурра денз сарралца романаш яздора цо.

1851 шера Петербургски гимназе кхоалагIча классе деша хоаву Писарев. Дото медаль йолаш 1856 шера, ший ялхайтта шу даьлча, гимнази йисте а яьккха, Петербургски университета историко-филологически факультете деша вода из. Университете дийша ше воалаш (1861 шу) къонача греческий философах Тианский Аполлонех кандидатски диссертаци а язъяь, дото медаль яьккхар Писарева.

Ше студент волча хана, 1858 шера, болабир Писарева литературни болх. «Рассвет» яхача либеральни кхалнаьха журнала библиографически отдел лелаю цо. БIаь гаргга рецензии статьяи кепа техар Писарева цу журнала тIа. Иштта гучаяьлар Писарева Iалаьмате йоккха критически талант.

1861 шера денз (университет йистеяьккхачул тIехьагIа) «Русское слово» яхача журнале редактора гIонча а ший балха лоархIамга дилача журнала идейни кулгалхо а ва Писарев. Цу журнала тIа кепа тох критика ший керттера статьяш: «XIX бIаьшерен схоластика» (1861), «Сеца латта хий» (1864), «Эстетика йохаяр» (1865).

1862 шера Писарева политически памфлет язъю эрсий паччахьалкхен правительства керттерча кулгалхоех волча Шедо-Ферротена духьала. Из бахьан долаш лоац Писарев. Суд хьа ца кхайкаеш шин шера чу а воллаваь, юххера Петропавловски крепосте чуволл из. Цхьабакъда, набахта ше чувоаллаш а цIаккха воха ца вохаш, ца хаддаш ший литературни болх бу Писарева.

1966 шера ноябрь бетта лаьцачара ше мукъаваьлча «Луч» яхача сборнике, «Дело», «Отечественни записки» яхача журналашка болх беш хиннав Писарев. Цу хана язъю цо ший гIоръяьнна статьяш: «Генрих Гейне» (1867), «Вахара тIехьа лоаттабу къовсам» (1867), «Къаьна барство» (1868), кхыраш а.

Иштта дукха а лоархIаме а бола сийлахь-воккхача критика болх юхасоцабир цIаьхха ца ховш тIаенача Iоажало. 1868 шера аькки 14 июле Рижски форда чу лувчаш воаллача хана хила ваха велар Дмитрий Иванович Писарев.

Писарева творчество еррига а ший халкъ а, ший Даьхе а дукха езаш, ший мохк социальни Iоткъамах мукъабалар ловш хьакхелла я. Эггара чоалханегIа а, эггара ирагIа а дола дешаш майрра увттадора цо ший произведенешка. Естествознанена карагIдаьннарех пайда а эцаш, кхетамегIа, нийсагIа йола уйлаш йоаржайора Писарева ший заман наха юкъе. Истори а, Iалам а материалистически кхетадара дIатIакхаьчар сийлахь-воккха критик. ХIанз а тIехьа наха боккха пайда луш да Писарева йоазонаш.

ЦУН СИЙ ДУ НАХА

Аьлти-Юртарча почте начальникалла Мальсагов Уматгире болх бу нхо шу даьннад. Цун болх наха дика холуш беце а, из цо лерттIа лелабарах чIоагIа дог гIоздоах цо наьха. Уматгире шийна могар, ший де йиш яр ду нахага ханнахьа газеташ, журналаш, письмош, телеграммаш дIанхачийтара.

Почта чууллаш дола цIа тишденадар. Бакъда, Мальсагов Уматгире йоакхонца ремонт а яь, довзаргдоацаш тоадаьд из цIа. Почта чу кердa пишк еллай, ийнаштеи тховнаштеи басараш хьекхад, чухьен арахьен кIира техай. Цудухьа хIанз почте хьачуваьннача чIоагIа безаме хет.

Р. САГОВ,
Аьлти-Юрт.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

1965 шера 14 октябрь

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочийи» «Комсомольское племяи» яхача газетий обзор. 7.20 — Хоамаши передача программеи. 8.20 — «Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.30 — Ашараш. 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (эрсий меттала). 15.00 — «Ашкенадзе Владимира музыка» яха передача (эрсий меттала). 15.30 — «Октябра накъадолхаш» яха беседа (гIалгIай меттала). 15.45 — «Цхьан совхоза кхалнах» яха беседа (эрсий меттала). 16.00 — Ашараш. 16.15 — «Къонал» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — «Шоана, юртара къахьегамхой» яха концерт. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала). 18.35 — Парторганизаце секретара экран. (нохчий меттала). 18.50 — Киножурнал. 19.00 — Шера план ханал хьалха кхоачашъяра (нохчий меттала). 19.15 — Сигала гIолла гIа бахар. Парашютистех дола дувцар. 19.45 — Телевизионни кердадараш. 20.00 — «Мичав Аьхмад?» яха художественни фильм.

1966 ШЕРА МАССАНАХЬА ХЬАЯЗДЕ ДОЛАДЕННАД «СЕРДАЛО»

яха газет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкомеи Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи, Министрий Советеи орган.

ГАЗЕТ ХЬАЯЗДЕ ЙИШ Я СОЮЗПЕЧАТА» ПУНКТАШКА А, ХIАЬТА ИШТТА ПРЕДПРИЯТЕШКА, УЧРЕЖДЕНЕШКА, КОЛХОЗАШКА, СОВХОЗАШКА, ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШКА, КХЫЧА ОРГАНИЗАЦЕШКА БОЛЧА ОБЩЕСТВЕННИ УПОЛНОМОЧЕННЕШКА А, БУВЗАМА ОТДЕЛЕНЕШКЕИ ПОЧТАМПАШКЕИ А ГIОЛЛА.

Город Грозне, Роза Люксембурга улицагIа 25, кв. 79 яхача гр-кас **Медникова** Мария Яковлевнас суде деннад цигга вахача ший марагара **Медников** Леон Ивановичагара ше хьаяларах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Заводской района халкъа суде.

Город Грозне, Трамвайни улицагIа, 71 вахача гр-нина **Сергеев** Виктор Ивановича суде деннад город Грозне, 12-ча участке, корпус 59, кв. 5 яха ший сесаг **Сергеева** Валерия Александровна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Октябрьски района халкъа суде.

Город Грозне, Гвардейски улицагIа, 1/11, кв. 55 вахача гр-нина **Хрюкин** Владимир Ивановича суде деннад Ставропольски край, Железноводски района Машук яхача станице яха ший сесаг **Цымлова** Владислава Тимофеевна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Октябрьски района халкъа суде.

Спорт

ВОЛЕЙБОЛ

Укх деношка Иркутске яхай «А» классе чуйоагIа вай волейболистий сборни команда. РСФСР-е хьалхара моттиг яккхара хургболча шоллагIча бIале дакъа лоацаш хургья вай «Спартак».

Команда юкъе ба СССР-а спорта мастераш А. Гришин, Н. Каргин-Утин, В., Г. ИвановгIар, кхыбараш.

Атта хургдац уж ловзараш. ХIана аьлча вай волейболисташца вIашагIкхетаргйола Ростоверен Сочерен командаш даим Грознерча «Спартакаца» къувсараш я.

Н. ОЛЕГОВ.

КЪОНАЧАР КРОСС

Грозне Южная яхача майдана юхе Нохч-ГIалгIай АССР-а комсомольско - профсоюзни кросс хилар. Хьалхара моттиг яккхара тIагIертта къовсам лоаттабеш яр Грознера, Грозненскии Гудермесскии районашкара школай сборни командаш — веррига бIаь совгIа саг.

Яхь йолаелар мехкарий 500 метр бовдаш. Мух а болаш халодар спортсменашта яхь дIаяхьа. Массарел хьалха яьлар Л. Пономарева, Грозненски № 5 йолча школа дешархо. Цун ха я 1 минути 29 секунди. ШоллагIча моттиге Н Сампинан (1 минути 33 секунди) кхоалагIча Т. Ушакован (1 минути 39 секунди) бар.

Старте ба 1000 метра бовда бераш — кагий нах. Ши го баккха безаш ба дакъа лоацараш. Финиша хьатIакхача 200 метр йисача хана хьалха ваьлар М. Ковалев (Заводской район). Цун ха яр 2 минути 50,8 секунди. ШоллагIча моттиге Л. Выскочкови (2 минути 54 секунди). кхоалагIча моттиге С. Мужухоеви (2 минути 54,6 секунди) бар.

800 метр байддача кхалнаха юкъе хьалха я Р. Хасаньянова, шоллагIча моттиге В. Титова (шаккхе Ленински районера), кхоалагIча моттиге Романова (Гудермесски район).

Къаьстта чIоагIа къовсам лаьттар 1000 метра иддача кхалнаха юкъе. Юххера чемпионка хилар Н. Ильина (Ленински район). Цун ха 3 минути 39,8 секунди яр. ШоллагIча моттиге С. Анохина (4 минути 7 секунди), кхоалагIча моттиге Н. Андреева (4 минути 10,2 секунди) бар.

5000 метр иддачарна юкъе чемпион хилар А. Ситкин, хIаьта 8000 метр иддачарна юкъе Н. Елизаров. (Уж шаккхе а Ленински районера ва).

Яхь чакхъяьннай. Судейски коллеге итог йича гучадаьлар школашта юкъе хьалхарча моттиге Грозненски № 23 йолча школа команда йолга. ШоллагIча моттиге №55 йолеи, кхоалагIча № 5 йолеи школаш я. Грозерча районашта юкъе хьалха я Заводской района команда, шоллагIча моттиге Октябрьски райони кхоалагIча моттиге Ленински райони я. Юртбоахама районашта юкъе хьалха Грозненскии шоллагIча моттиге Гудермесскии районаш я.

Котбаьннарашта грамоташи безача маьхера совгIаташи деннад. Хьалхара кхо моттиг яьккхача командашта облсовпрофа грамоташ еннай.

О. НИКОЛАЕВ.

Вай доттагIий болча

ЧЕХОСЛОВАКИ

«Шин мехка юкъе яь дунен тIа эггара йоккхагIа йола торгови соглашени» — керте даьча цу тайпарча йоазонна кIал «Руде право» яхача газето кепа техай ЧССР-еи СССР-еи арахьарча торговле министраща Ф. Гамоузаци Н. С. Потоличевцеи Праге кулгаш яздаьча кердача дукххача ханна яьча торгови соглашене хьакъехьара газета болхлой беседа.

Шин мехка юкъе дIа-юха хувцаш дола товараш 1970 шу хьатIакхоачача хана 80 миллиард крона маьха хургда. Цу тайпара дукха товараш дIа-юха хувцилга дунен тIа кхы цхьаькханахьа долаш дац.

БОЛГАРИ

Сиххача темпашца дегIаух болгарски химически промышленность. Хургйолча пятилетке (1966—1970 шш.) мехкарча тайптайпарча моттигашка хьалъоттаргья йоккхача химе керда объекташ. Царна юкъе йоккхагIа хургья Варненски округа Повеляново яхача юртара химически комбинат. Цига хьалъоттаргья хIанзарча тайпах йола 5 завод.

* * *

Доккхий балхаш деш латт Шипке эрсий бIухошеи болгарски ополченцашеи турецки захватчикашта духьала лоаттабаьча цIаккха а бицлургбоацача гIемаца ювзаенна йола моттигаш юхаметтаоттаяра. Укхаза хьалъергья хьажа баьккхашта Шипкински эпопеях дола сурт къаьгга хьалхашка оттадергдолаш долча гIирсий бIарчча комплекс. Юкъамоттигера гIирс хургба «Шипка» яха панорама. Из хьалъергья болгарскии советскии художникаша.

ГДР

Германски Демократически Республике чакхйоалаш латт моттигерча халкъа представительствашка 10 октябре де лаьрхIача хоржамашта еш йола кийно.

«Вайна хьалхашка латт доккха къаман декхар — еррига Германе хувцамаш дара кIийле кийчъелга, къахьегача наха доал дергдолча, империалисташи милитаристаши хургбоацача Германена ларад йоллилга», — аьлар СЕПГ ЦК Политбюро члена Герман Матерна, Хиршберг яхача городе ше къамаьл деш.

Город Готе хиннача митинге къамаьл дир ГДР Паччахьалкхен совета председатела заместитела, Германе къаман - демократически парте председатела заместитела Г. Хомана.

(ТАСС).

ВАЙ ТУРПАЛЕХ

Советски Iаьдал этта шовзткъе итт шу дузача денга кийчлуш советски Iаьдал отташ къовсам лоаттабаьчарех, цу къовсама турпалех лаьца материалаш гулъеш я Нохч ГIалгIай Республикански краеведчески музей.

Дукха ха йоацаш цу гIулакха СоагIапча яха хилар музея директор Зязикова Ярача Жанета. Музеерча документашта юкъерча цхьаннех гучадаьнна хиннадар Сийлахь - боккха Дай - мехка тIом хьалехьа Къилбаседа Кавказе Советски Iаьдал оттадеш хиннача къовсаме хьинаре дакъа лаьцача Гарданов Тоархо - Хьажийна СоагIапча мраморни обелиск оттае аьнна соцам баь хинника.

ХIаьта из обелиск оттаяь а хиннай. Цхьабакъда, фашисташа тIом болабаьчул тIехьагIа МалгIабике хьатIакхаьчача гIаьрахоша толхаяь хинна обелиск, хIаьта тIехьагIа геттара йохаяьй.

ХIанз МалгIабика районе бахаш ба Тоархо - Хьажий гаргара нахи цунца тIем тIа хинна доттагIийи. Царга йиса хила мег турпала ший хинна хIамаш (барзкъа, герз, книжкаш, кхыдар). Геттара дика дар уж хIамаш республикански краеведчески музее дIачулоре.

А. ГАДАБОРШЕВ.

Доазол дехьара

ПРОФСОЮЗИЙ ДЕРРИГДУНЕН VI КОНГРЕССЕ

ВАРШАВА. **ТАСС корреспонденташа В. Кузнецовеи И. Масленниковеи** хоам бу:

Дунен профсоюзни болам хIанз дегIаахареи цун цхьоагIо чIоагIъяларен хьакъехьа ВФП Генеральни секретара Луи Сайяна яь доклад ювца болабелар профсоюзий VI-ча Дерригдунен конгресса делегаташ.

Эггара хьалха къамаьл даьча Маврикий яхача гIайрен къахьегама Федераце викала Л. Бадре белгалдаьккхар, укх форумо империализманеи колониализманеи духьала лоаттабу къовсам чIоагIбара эффективнегIа йола средстваш лаха езаш хилар.

Цул тIехьагIа къамаьл дир советски профсоюзий делегацена керте латтача ВЦСПС председатела В. В. Гришина.

Ше хьахиннача хана денз дIадахача шерашка, аьлар В. В. Гришина, профсоюзий Дерригдунен федераце боккха болх чакхбаьккхаб дунен профсоюзни болама деррига прогрессивни низаш кхотадара. Цун гIулакхаша новкъостал даьд шоай классови хьашташ бахьан долаш, эксплуатацена, империализмана, колониализмана духьала, машари социализми бахьан долаш къахьегамхоша лоаттабу къовсам дегIабоалабара.

Вай ханара деррига прогрессивни низий тешаме чIоагIало я, аьлар дIахо оратора, дунен социалистически система. Из — империализмана духьала, машари адамлен сийрда кхоанеи бахьан долаш лоаттабеча къовсамера боккха низ.

Дунен халкъашта юкъерча жандарма эхьера дакъа шоашка ийца йола империалистически державаш, эггара хьалха США а, мел доккхий зуламаш шоаш дарах Iеш яц, фуннагIамоллагIа даь а адамле прогрессивни наькъаца дегIаухилга юхасоцаде гIерташ, аьлар советски делегацена керте латтачо. Вьетнамски халкъа духьала США-с лоаттабеча зуламерча тIемо, хIанз дунен халкъашта юкъе латтача деррига хьалаша хьахьокх социалистически мехкий, дунен халкъашта юкъерча болхлой класс, къамий-кортамукъален болама цхьоагIо чIоагIъянза, агрессор юхатохара хьадда гIулакхаш чакхдаханза дарг па хилар. Шеко хила езац ДРВ-ена духьалара американски военщина гIаьрахой гIулакхаш сов чехка соцадара, США-и цун союзникийи деррига герзашцара низаш Къулбехьен Вьетнамера арадахара, цигара американски герз дIададахьара хьакъехьа ДРВ правительстваи Къулбехьен Вьетнам мукъайоаккхача Къаман фронтои дIадехараш хьаллоацаш укх конгрессо ший низ бола оаз екаергхиларах. Ший кхел шийга къоастайта торо яла еза вьетнамски халкъа.

Машар бахьан долаш лоаттабеча къовсамера лоархIамера декхар да, аьлар В. В. Гришина, малхбузенгермански милитаризма — США империалистий керттерча союзника реваншистски уйлаш массава вIашагIа а кхийтта юхатохар. Советски халкъ колониализма эхьера система цIенъяь дIаяккхара тIехьа да массаза.

В. В. Гришина белгалдаьккхар, профсоюзни болам чIоагIбара лоархIамегIара хьал да профсоюзий Дерригдунен федераци дIахо чIоагIъяр, аьнна.

ТУРЦЕ ХИННАЧА ХОРЖАМИЙ ХЬАКЪЕХЬА ЦКЪАРЧОА ОТТАЯЬ ДАННЕШ

СТАМБУЛ, 11 октябрь. (ТАСС). Цкъарчоа оттаяьча официальни йоацача даннеех, селхан Турце парламенте хиннача хоржамашкара, турецки радиос баьча хоамах, «нийсхон партега» 230 моттиг кхача мег сийлахь-йоккхача Къаман собране, вешта аьлча тессача дерригача кхажех 56—58 процент. Цу гIулакхо цунна торо лургья цхьан партех латта правительство вIашагIйолла. Халкъа-республикански партега кхоачаргья 36 процент, болхлой партега — 7 процентагара 9 процентага кхаччалца.

Моттигерча наблюдателашта хетачох, дукхагIа кхаьчача а халкъа-республикански партега кхоачаргьяц парламентерча 450 моттигах 150 моттиг мара.

ДЖАКАРТЕРА ХЬАЛ

ДЖАКАРТА. ХIанз а тIехьа тIема хьала тIа я индонезийски столица. Сайрийна ялх сахьат даьлча денз сатассалца йолча хана латт комендантски сахьат. Наьхаташ хетт, чухьеж, лувц.

Города центрера араьхай танкаш, шоаш лела йоккхий топаш, броневикаш, цхьабакъда, цхьаццайолча майдашка боъонца тIема кийча а йолаш хIанз а тIехьа латташ я зенитни йоккхий топаши зенитни пулеметаши. Центральни магистралашкарча цIеношта генахьара карташи пенаши къоарздаьд коммунисташта духьаларча лозунгаша, Компарти дIаяккхара, цун кулгалхошта таIазар дар дехаш долча тIахьехамаша. Радио, телеграф, городской телефонни станци хьалхагIа а санна бIунаша дIалаьца я.

(ТАСС).

Голланде университетски городашка студенташта цIенош тоъац. Дуккха а лакхрча дешара заведенешка дешаш йола кагийнах геттара готтача, цхьаккха аьттув боацача цIеношка боахк, е цхьаккха а тайпа чубахацIенош доацаш ба. Амстердамерча студенташа ший тайпара демонстраци йир. Царех цхьабараш гаьнашта сома улгаш тIа а теха, истолаши гIандаши оттадаь Iохайшар. Уллув доахкар городе бахача нахага студенташта чуховша цIенош далар дехаш дола плакаташ.

АНЕФО - ТАСС сурт.

ИНДОНЕЗЕРА СОБЫТЕШ

ЛОНДОН, 11 октябрь. (ТАСС). Рейтер яхача агентства корреспонденто Джакартера хоам бу, Индонезе дIахо а хувцаш латт 30-ча сентябре паччахьалкхен переворот еча дакъа лоацаш хиннаб е из яр дезаш хиннаб аьнна хеташ дегабуам беш бола нах, яхаш. Официальни доацача лоархIамех, йоах корреспонденто, дIадахача кIирах лийца беррига нах цхьа эзари ах эзари сагага дIакхаьчав, Ява тIа дов хиннача хана плен боалабаьраш боацаш.

Столицана шийна чухьа, йоах корреспонденто, башха сатийна йоацаш хIама дац. Президент Сукарно 9-ча октябре Джакарте юхавенав переворот е гIийртачул тIехьагIа из дIаваха хиннача Богорерча дворецера.

ПАРИЖ, 11 октябрь. (ТАСС). Франс Пресса агентства корреспондента Джакартера беча хоамах, Суматрана къилбаседенгахьа аьттехьарча элементаша чIоаггIа кампани йоаржаеш латт Индонезийски компартена духьала. Аче яхача провинцерча эскара командоване комендантски сахьат оттаде дийзар Компарте членашцара чIир леха гIертача аьттехьарчарна духьале яр духьа.

Франс Пресса агентства хоам бир, Джакартера коммунисташта духьалара элементаш Индонезийски компарте ЦК председатела Айдитеи цун заместитела Ньотеи цIеношка чухьийлхаб, аьнна.

Лидераш лийцаб

ЛОНДОН, 12 октябрь. (ТАСС). Индонезерча вIаштIехьа ца яьннача переворота лидер подполковник Унтунг селхан Тегал яхача города юхе (Ява яхача гIайрен къилбаседехьарча йисте) лаьцав, яхаш, хьахойт Рейтер яхача агентства, из джакартски радиос дIакхайкадаьд а яхаш.

Цигара долча хоамашка диллача, индонезийски эскаро лаьцав переворота вож кулгалхо вола полковник Латиф а.

ЧИЛЕ КОМПАРТЕ XIII СЪЕЗД

САНТЬЯГО, 1 октябрь. ТАСС-а корреспондента Н. ЧИГИРА хем бу:

Селхан Сантьяго болх дIаболабир Чиле Коммунистически парте XIII-ча съездо. БIаш болча съезда делегаташеи цун безача хьаьшеи хьалийзар Къамаь конгресса заседанеш хуа торжественни зал. Указа гулбелар чилийски халкъа дикагIа бола къонгаши мехкарийи — цIасти селитри доахача рудникашкарча, металлургически предприятешкарча болхлой викалаш, портовикаш, ахархой делегаташ.

Съезде дакъа лоацарашта юкъе кIезига бац интеллигенце викалаш.

Съезд ше хьаеллаш, Чиле Компарте ЦК генеральни секретара заместитела Хосе Гонсалеса дIайха моршал делар вежарашха йолча коммунистически болхлойи партей делегацешка. Съезде дакъа лоацараша чIоагIа тIоараш детташ тIанийцар КПСС ЦК Президиума член А. П. Кириленко керте вола Ленина парте делегаци.

Съезде дакъа лоацараша иштта безаме тIаийцар Чилийски социалистически парте делегаци а халкъо чакхдоахача гIулакхий Фронта юкъейоагIача кхыча политически организацей викалаш а.

XIII-ча съезда парте ЦК отчет луш доклад йир Чиле Компарте ЦК генеральни секретара Луис Корвалана.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Щеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 12-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоахамеи, культуран, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02715. Заказ № 5578.